

NO YUUHANNA YOTTINIRI LINJIILA ON NON

Fii Daaluyee on e Ngurndan dan

¹ Ka fudfoode, hari Daaluyee on no woodi, tawi Daaluyee on no wondi e Alla, tawi kadi Daaluyee on ko Alla,

² tawi himo wondi e Alla ka fudfoode.

³ Ko rewruude e Daaluyee on Alla tagiri kala huunde, hay huunde e ko tagaa kon alaa ko tagaa e baawo makko.

⁴ Awa kadi ko e makko ngurndan dan woni. Ko dan ngurndan kadi woni ndaygu yimbe ben.

⁵ Ndaygu ngun jalbi ka nder nibe, laatii nibe den foolaali ngu.

⁶ Woodii nedfo mo Allaahu on nuli no wi'ee Yaayaa.

⁷ On ardi wa seedee fii seeditanagol ndaygu ngun, fii yo fow gomfinir sabu makko.

⁸ Hinaa non kanko woni ndaygu ngun, kono ko o ardi ko fii seeditanagol ndaygu ngun,

⁹ dun ko nguu ndaygu haqiiqawu arngu e oo aduna, ndayginayngu kala nedfo.

¹⁰ Hari daaluyee on no e oo aduna, awa kadi aduna on ko e makko tagiraa, kono aduna on andaali mo.

¹¹ O arii ka makko, kono be makko ben jabbaaki mo.

¹² Kono kala jabbiibe mo, gomfini innde makko nden, ko ben o newnani wonugol bibbe Alla.

¹³ Dun ko ben hebaaŋe immorde e Alla, hara hinaa immorde e yiiyan maa e mbeleede bandu maa e faale neddfanke.

¹⁴ Daaluyee on wonti nedŋo, o hodi hakkunde men, ɗun ko on heewuɗo moyyere e goonga. Awa-le en punnike mangu makko ngun, ngun mangu ngu Bidŋo bajjo on hebi e Baabaajo on.

¹⁵ Yaayaa seeditanii mo, ewnii, o wi'i: «Ko oo mi wowlunoo fii mun, mi wi'i: <Araynooɗo ɓaawo an on ko burɗo lan mawnude, ko fii hari himo woodaa ko adii lan!> »

¹⁶ Awa en fow en hebii moyyere e hoore moyyere immorde e ko woni e makko kon fow.

¹⁷ Ko fii Sariya on ko e Muusaa ardi, kono sulfu on e goonga on ko e Iisaa Almasiihu on ardi.

¹⁸ Haa hande hay gooto yi'aali Alla. Kono Bajjo on, on wondɗo Alla, wonduɗo e Baabaajo on, on ɓanginanii en fii makko.

Fii Seeditoore Yaayaa nden

(Mat. 3.1-12; Mrk. 1.1-8; Luk. 3.15-17)

¹⁹ E hino seeditoore Yaayaa nden, fewndo ko hooreeɓe *Yahuudiyankeeɓe ben Yerusalaam immiini *yottinooɓe sadaka ben e Lewiyankeeɓe ben fii landagol mo, ɓe wi'i: «An ko a hombo nii?».

²⁰ O qirritii e hoore o yeddaali, o wi'i: «Wonaa min woni *Almasiihu on.»

²¹ Be landii mo kadi, ɓe wi'i: «E hara ko a hombo non? Kaa ko an woni Iiliya?»

O jaabii ɓe, o wi'i: «Hinaa mi on.»

Be landii mo kadi, ɓe wi'i: «E hara ko an woni Annabaajo on?»

Dun kadi o jaabii: «Oo'o.»

22 Onsay be wi'i mo: «E hara ko a hombo non fii yo men jaabitoyo nulbe men ben? Ko hondun wi'itidaa an tigi?»

23 O jaabori be wano annabi *Isaaya wiirunoo non, o wi'i: «Ko min woni hawa ewnotoодо ka wulaa on, wi'a: <Fewnee laawol Joomiraado on!»

» a
24 Tawi ben imminanoobe ko ka *Fariisiyaabe ben iwri.

25 Onsay be landii mo, be wi'i: «Ko fii hondun non *lootantaa maande tuubuubuyee, si tawii wonaa an woni Almasihu on maa Iliiya maa Annabaajo on?»

26 Kanko Yaayaa o jaabii be, o wi'i: «Min ko ndiyan mi woni *lootirde maande tuubuubuyee. Kono goddo no e hakkunde mon mo on andaa,

27 wondo arude baawo an, mo mi hewtaa hay firtugol boggi pade mun!»

28 Dun ko *Betanii funnaange Yurdayniwol wadi, ka Yaayaa lootaynoo maande tuubuubuyee don.

Fii Baalun Alla kun

29 Bimbi nden jande, Yaayaa haccii ka Iisaa arata e makko, o ewnii, o wi'i: «E hino *Baalun Alla booraykun junuubi aduna on kun.

30 Ko oo woni mo mi wowlannoo on fii mun fewndo ko mi wi'i: Goddo aroyay baawo an, on ko Burdo lan mawnude, ko fii hari himo woodanoo ko adii lan.

31 Min hari mi andaa mo, kono ko fii banginangol jamaa *Isra'ila on fii makko wadi si mi ari lootirgol ndiyan.»

a 1:23 1.23 Isa. 40.3

³² Kanko Yaayaa o seeditii kadi d'undoo, o wi'i: «Mi yi'ii Ruuhu Allaahu on no iwra ka kammu tippora wa gabooru, wona e hoore makko.

³³ Kono min hari mi andaa mo, kono Nulufo lan yo mi lootir ndiyan on daalanii lan: «On mo yi'udfaa Ruuhu an on no tippoo wona e mun woo, haray on ko *Ruuhu Seniifo on lootirta.»

³⁴ Min non mi yi'ii, mi seeditike kadi, ko on woni *Bidfo Alla on.»

Fii no Iisaa Fudfori Hebirde Taalibaabe

³⁵ Bimbi nden pande kadi tawi Yaayaa no fon, himo wondi e taalibaabe makko d'ifo.

³⁶ O yi'i ka Iisaa feyyata, o wi'i: «E hino Baalun Alla kun!»

³⁷ Ben taalibaabe makko d'ifo nani din kongud'i makko, jokki Iisaa.

³⁸ Onsay Iisaa yeyyitii, o tawi hibe jokki mo, o wi'i be: «Ko hondun d'abboton?»

Ben kadi jaabii: «Rabbi*», (fun no firi «Karamoko'en») «ko honto hodufon?»

³⁹ O jaabii be, o wi'i: «Aree yi'on.»

Be yahi, be yi'i ka o hodi. Nden pande be woni takko makko fon, tawi ko wa ka alansaraa.

⁴⁰ Tawi oo wi'eteedo Andaraawu, fun ko oo musidfo Sim'uunu Petruusu, ko o godfo e ben d'ifo nanube kongud'i Yaayaa din e jokkuba Iisaa ben.

⁴¹ Kanko Andaraawu o adii yiidude e Sim'uunu neene-gooto makko on, o wi'i mo: «Men yi'oyii Almasiihu on.» (Dun no firi «Tofdaado on.»)

⁴² Onsay o addi mo e Iisaa. Iisaa ndaari mo, wi'i: «Ko an woni Sim'uunu mo Yuunusa, jooni ko Petruusu noddetefaa.» (Ko woni firo fun ko «fetere.»)

Fii no Iisaa Noddiri Filiipu e Natanayiila

⁴³ Bimbi nden pande, tawi kanko Iisaa himo faalaa yahude Jaliilu, o tawoyi Filiipu, o wi'i mo: «Jokkan.»

⁴⁴ Tawi Filiipu ko mo Bayti-Sa'iida ka saare oo wi'eteedo Andaraawu e Petruusu.

⁴⁵ Onsay Filiipu tawoyi oo wi'eteedo Natanayiila, o wi'i mo: «Men yi'ii on mo fii mun windii ka Sariya Muusaa e ka defte annabaabe ben, d'un ko Iisaa oo jeyaado Naasirata, bid'fo Yuusufu.»

⁴⁶ Onsay Natanayiila wi'i mo: «Hara huunde moyyere no waawi yaltude Naasirata?»

Filiipu jaabii mo wi'i: «Aru ndaaraa!»

⁴⁷ Bay Iisaa yi'ii Natanayiila no ara e makko, o sifii fii makko, o wi'i: «E hino Isra'iilayankeejo haqiiqaajo mo aldaa e yoyre.»

⁴⁸ Kanko Natanayiila o jaabii: «Ko honno andirdaa mi?»

Iisaa jaabii mo, wi'i: «Ko ado Filiipu noddude ma, fewndo ko wonnoda ka ley yibbehi, hari mi yi'ii ma.»

⁴⁹ Natanayiila wi'i: «Karamoko'en, ko onon woni Bid'fo Alla on e Lando Isra'iila on!»

⁵⁰ Onsay Iisaa jaabii mo, wi'i: «Ko fii mi wi'ii mi yi'ii ma ka ley yibbehi gomd'nirdaa? A yi'ay ko buri d'undoo mawnude.»

⁵¹ Ka haqiiqa haqiiqa mi andinii on, on yi'ay kammu ngun no udditii, malaa'ikaabe Alla ben no wada yawa jippoo e hoore *Bii-Aaden on.»

2

Fii no Iisaa Wayliri Ndiyan dan Njaram Wiipu

¹ Balde tati bawto dɔn, peera wadi ka wi'etee Kanaa, dɔn ko e nder Jaliilu. Tawi yumma Iisaa no ton.

² Iisaa e taalibaabe mun ben kadi saatinaa e on peera.

³ Bay njaram *wiiju dɔn lelli, yumma makko kanko Iisaa wi'i mo: «Njaram dɔn lellirii be.»

⁴ Onsay Iisaa jaabii yumma mun, wi'i: «Neene, ko hondun faalanadon mi? Ko fii saa'i an on hewtaali taho!»

⁵ Yumma makko wi'i kurkaadi dɔn: «Wadfee kala ko o wi'i on.»

⁶ Tawi no dɔn loode kaaye jeegoo ebbanaafe fii ka Yahuudiyankeefe ben salligoo, tawi nde bee e majje no wada embere liitir teemedere.

⁷ Iisaa wi'i be yo be hebbin dɔn loode ndiyan, kambe kadi be loowi e majje haa de heewi.

⁸ Onsay o wi'i be yo be jedu, be nabana ardotoofo fii jaameteji on. Be jedi, be nabani mo.

⁹ Ardotoofo fii jaameteji on kadi mettii dɔn ndiyan waylaadɔn njaram wiiju. Tawi o andaa ko honto dɔn njaram iwi, kono tawi kurkaaduube yoogube ndiyan dɔn ben kaɗun no andi. Onsay o noddi wondo tiggude on,

¹⁰ o wi'i mo: «Mo kala ko njaram moyyan dɔn adotoo yedude, si yedoya jaasudan dɔn, tuma yaraa moyya. Kono an, hida mari njaram moyyan dɔn haa jooni!»

¹¹ Ko ndee maande hawniinde o attii wadude kanko Iisaa, dɔn ko ka wi'etee dɔn Kanaa e nder diiwal Jaliilu wadi. Ko nii o bɔnginiri darja makko on, taalibaabe makko ben kadi gomɗini mo.

Fii no Iisaa Rad'ori Yeeyoobe ben ka Juulirde Mawnde

(Mat. 21.12-17; Mrk. 11.15-19; Luk. 19.45-48)

¹² Ko bawto d'un, o yaadi e yumma makko e neene-gootoobe makko ben e taalibaabe makko ben Kafernahuum. Be weeri d'on balde seeda.

¹³ Tawi juldeere Yahuudiyankeebe ben, d'un ko *Juldeere Yawtaneede nden, badike. Onsay Iisaa yahi *Yerusalaam. b

¹⁴ O tawi yeeyoobe na'i e baali e gabooji e wadfoobe sensa-sensita no joodii ka dingiral *juulirde mawnde.

¹⁵ Onsay o moyyini paatawol boggi, o radii be fow ka dingiral juulirde mawnde wondude e baali d'in e na'i d'in, o saakiti kaalisiiji wafaynoobe sensa-sensita ben, o libi taabe den.

¹⁶ O wi'i yeeyaynoobe gabooji ben: «Ittee du'un doo! Wota on wadu suudu Baaba an ndun suudu yeeyirdu!»

¹⁷ Onsay taalibaabe ben anditi wonde d'undoo no windinoo: «Giggol ngol mi joganii suudu maa ndun no e an wa yiite wonge lan jaamude.»^c

¹⁸ Onsay hooreebe Yahuudiyankeebe ben yetti haala kan wi'i mo: «Ko maande hawniinde honde waawudaa men hollude fii b'angingol hida gasa warrude nii?»

¹⁹ Iisaa jaabii be, wi'i: «Lancee ndee juulirde, mi immintinay nde e nder balde tati!»

²⁰ Onsay kambe Yahuudiyankeebe ben be wi'i: «E nder duubi cappande nay e jeegoo ndee juulirde no darneede, an non a immintinay nde e nder balde tati?»

b 2:13 2.13 Egg. 12 c 2:17 2.17 Zab. 69.10

²¹ Kono tawi kanko juulirde nde o wonnoo wowlude fii mun nden, ko bandu makko ndun.

²² Bay wonoyii non o immintinaama e hakkunde maybe ben, taalibaabe makko ben anditoyi wonde hari o wi'uno d'un, onsay be gomdini bindi d'in e ngol kongol ngol Iisaa wi'unoo.

²³ E nder ko Iisaa wonnoo Yerusalaam kon, d'un ko ka Juldeere Yawtaneede, buy gomdini innde makko nden sabu maandeeji hawniidi di o wafaynoo d'in.

²⁴ Kono Iisaa hoolanooki be, ko fii hari himo andunoo yimbe ben fow,

²⁵ awa kadi o hatonjinaa e humpiteede fii yimbe ben, ko fii himo andunoo ko woni ka nder bernde neddanke.

3

Fii Yewtere nden hakkunde Iisaa e Nikodiyuusu

¹ Tawi no e hakkunde fedde *Fariisiyaabe ben hooreejo Yahuudiyankeebe no wi'ee Nikodiyuusu.

² On ari jemma takko Iisaa, o wi'i: «Karamoko'en, meden andi ko a jannoowo iwrufo ka Alla, ko fii hay gooto waawataa wafude d'ii maandeeji hawniidi di wondaa e wafude, si tawii Alla aldaa e ontigi.»

³ Onsay Iisaa jaabii, wi'i: «Ka haqiiqa haqiiqa mi andinii ma, si nedfo jibintinaaka, o waawataa yi'ude *laamu Alla ngun.»

⁴ Nikodiyuusu kadi jaabii, wi'i: «Ko honno godfo waawetee jibintinireede e nder nayeewu

mun? E hara himo waawa naatitudo kadi ka dimdimol neene makko, o jibintinee?»

⁵ Iisaa jaabii kadi fahin, wi'i: «Ka haqiiqa haqiiqa mi andinii ma, si nefdo jibiniraaka ndiyan e Ruuhu Alla on, haray o waawataa naatudo ka laamu Alla.

⁶ Ko jibiniraa bandu kon ko bandu, ko jibiniraa kadi Ruuhu Alla on kon ko ruuhu.

⁷ Wota a naldu fii mi wi'ii ma bee jibintinedon kesun.

⁸ Ko fii hendu ndun no wifirde ka faaliraa woo, hida nanude hawa kan, kono a andaa ko honto ndu iwri maa ko honto ndu fewri. Ko nii kadi fii kala hebiraado Ruuhu Alla on.»

⁹ Nikodiyuusu yettiti haala kan kadi, wi'i: «Dun ko honno gasirta wonirde?»

¹⁰ Iisaa jaabii, wi'i: «Ko a jannoowo *Isra'iilayankeebe ben e a andaa dun?»

¹¹ Ka haqiiqa haqiiqa mi andinii ma, ko ko men andi men wowlata, awa kadi ko ko men yi'i men seeditotoo, kono onon on jabataa seeditoore amen nden.

¹² Si on gomdinaali fii piiji adunayankeeji di mi yewti on fii mun din, haray ko honno gomdinirton piiji kammuyankeeji di mi yewtoyta on fii mun din?

¹³ Hay gooto yawaali ka kammu si hinaa Iwurdo ka kammu on, dun ko *Bii-Aaden on.

¹⁴ Wano Muusaa townirnoo mboddi ndin non ka wulaa, ko bee Bii-Aaden on kadi towniree non,

¹⁵ fii kala gomdindo mo yo hebu *ngurndan poomayankejan.

16 «Ko fii hakkee ko Alla yidii aduna on, o yefii mo Bid'fo makko bajjo on, fii kala gomdindo mo wota halko, kono yo ontigi hebu ngurndan poomayankejan.

17 Ko fii Allaahu on addaali Bid'fo makko on e oo aduna fii jaawugol aduna on, kono ko fii yo aduna on dandire sabu makko.

18 On gomdindo mo jaawetaake, kono on mo gomdinaali mo jaawaama wuren, bayru o gomdinaali innde Bid'fo Bajjo Alla on.

19 Awa e hino jaawoore nden: ndaygu ngun arii ka aduna, kono yimbe ben yidii niwre nden buri ndaygu ngun, bay kuude maɓbe den ko bonde.

20 Ko fii kala wadoowo bone haray no api ndaygu ngun, ontigi arataa ka ndaygu fii wota kuude makko den feju.

21 Kono on huutoroowo goonga on aray ka ndaygu fii yo weebite wonde kuude makko den ko e Alla huuwiraa.»

Fii Seeditoore Yaayaa Dimmere nden

22 Bawto dun Iisaa e taalibaabe mun ben yahi e ngal diiwal *Yahuuda. O pallidi e maɓbe don, tawi himo *loota maande kisiyee.

23 Tawi Yaayaa kadi no *lootude maande tubuubuyee ka wi'etee don Enuuna, dun ko takko Saliima, bay tawi ndiyan buy no don. Yimbe no yahaynoo don fii yo o lootu be,

24 ko fii tawi Yaayaa wadaaka taho e kaso.

25 Kono yeddondiral immii hakkunde taalibaabe Yaayaa ben e Yahuudiyankeejo goo e telen-ma labbinegol ngol.

²⁶ Ben badii Yaayaa, be wi'i mo: «Karamoko'en, mo wondunodaa on gafa Yurdayniwol, d'un ko on mo seeditidaa fii mun, himo lootude yimbe ben, awa kadi fow no yaarude e makko!»

²⁷ Onsay Yaayaa jaabii be, wi'i: «Neddo ko ko okkaa ka kammu kon tun waawi hendaade.

²⁸ Onon tigi ko on seedeefe an wonde mi wi'ii hinaa min woni *Almasiihu on, kono ko mi imminaado yeeso makko.

²⁹ Ko hombo jeyi jomba? Ko jombudo mo on. Ko wonani njaatigi jom-jomba ko daragol takko makko, hedoo mo, nana hito makko, heewa weltaare, nden weltaare an-le timmii.

³⁰ Bee on beydoo, min mi duytoo.

³¹ Ko fii on Iwrufo dow no e hoore fow. On mo ka leydi ko mo ka leydi, o wowliray kadi wa mo ka leydi. Kono Iwrufo ka kammu on no e hoore fow.

³² On non no seeditaade ko yi'i kon e ko nani kon, kono hay gooto jabataa nden seeditoore makko.

³³ Kala on jabudo nden seeditoore makko, haray banginii wonde Alla ko goonga.

³⁴ Ko fii on mo Allaahu on nuli, ko daaluyeeji Alla din o wowlata. Ko fii Allaahu on yeday mo Ruuhu mun on no heewiri.

³⁵ Baabaajo on no yidi Bidfo on, awa kadi o wattii fow e juude makko.

³⁶ Kala gomdindo Bidfo on, haray no mari ngurndan poomayankejan, kono on mo halfinaaki e Bidfo on yi'ataa ngurndan, ko fii tikkere Alla nden wonay e hoore makko.

4

Fii no Iisaa Yewtidiri e Debbo Samariyankeejo on

¹ Fariisiyaabe* ben nani wonde Iisaa no burude Yaayaa hebude taalibaabe, o loota be,

² (kono tawi wonaa kanko Iisaa tigi wonnoo lootude, kono ko taalibaabe makko ben wonnoo lootude).

³ Bay Iisaa humpitike fon, o iwi ka diiwal Yahuuda fon, o yiltitii ka diiwal Jaliilu.

⁴ Tawi-le bee o tayitoya *Samariiya.

⁵ E nder fon, o hewti e saare jeyaande e Samariiya no wi'ee Sikaara e binde ngesa mba Yaaquuba okkunoo bid'fo mun on, fon ko Yuusufu.

⁶ Tawi woyndu Yaaquuba ndun no fon. Iisaa joodii ka binde woyndu sabu ronkere yaadu ndun, fon ko wa tumbere jalorma.

⁷ Debbo Samariyankeejo ari yoogugol ndiyan. Iisaa wi'i mo: «Okkoran mi yara.»

⁸ (Ko fii hari taalibaabe makko ben no yahi ka saare fii soodugol jaametee.)

⁹ On debbo Samariyankeejo wi'i mo: «Ko honno an a Yahuudiyankoojo torortaa mi ko yaraa, mi Samariyankeejo?» (Ko fii huuwondiral alaa hakkunde Yahuudiyankoojo ben e Samariyankeejo ben.)

¹⁰ Iisaa jaabii mo, wi'i: «Si hida andunoo dokkal Alla ngal e Wi'udo ma <okkoran mi yara> on, hanno ko an torotonoo mo ko yaraa, o okkore ndiyan wurnaydan.»

¹¹ Kanko debbo on o jaabii mo, o wi'i: «Koohojo, a alaa hay huunde ko yoogiraa,

awa-le woyndu ndun no luggi. E hara ko honto hebaynodaa non dan ndiyan wurnaydan?

¹² E hara a buru ben amen Yaaquuba mawnude, on okkudo men nduu woyndu, kanko tigi o yari e mayru wondude e bibbe makko e jawle makko?»

¹³ Iisaa jaabii, wi'i: «Kala yarudo dan ndiyan donfoyte kadi.

¹⁴ On yarudo non ndiyan dan mi okkorta mo dan, donfetaake hande kadi. Kono ndiyan dan mi okkorta mo dan wontay e makko bundu ndiyan, buloojan fii yefugol *ngurndan poomayankejan.»

¹⁵ Debbo on jaabii mo, wi'i: «Koohoojo, okkoran dan ndiyan, hara mi donfetaake hande kadi, e hara mi artaali doo hande kadi yoogugol.»

¹⁶ Onsay kanko Iisaa o wi'i mo: «Yahu nod-doyaa moodi maa, araa.»

¹⁷ Debbo on jaabii mo, wi'i: «Mi alaa moodi.»

Iisaa wi'i mo: «A wowlia haqiiqa, ko wi'udaa kon wonde a alaa moodi.

¹⁸ Ko fii a hebii dewle jowi, awa kadi mo wondudaa on fewndo doo wonaa moodi maa. E dun non a wowlia goonga.»

¹⁹ Debbo on wi'i mo: «Koohoojo, mi tawii ko a annabaajo.

²⁰ Menen Samariyankeebe ben, baabiraabe amen ben non rewii Alla e ngoo fello. Kono onon Yahuudiyankkeebe ben, hidon wi'i ko Yerusalaam woni nokkuure ka Alla rewetee don.»

²¹ Iisaa wi'i mo: «Hey ko an yo debbo, hoolo lan, saa'iiji goo no aroya hara hinaa e hoore ngoo fello, hinaa Yerusalaam rewoton Baabaajo on.

22 Ko fii onon hidfon rewude ko on andaa, menen meden rewude ko men andi, ko fii kisiyee mo Alla yedfata on ko e Yahuudiyankeebe ben ardi.^d

23 Kono saa'i on no arude, d'un-le wuren o hewtii, ka rewoobe e haqiiqa ben rewira Baabaajo on Ruuhu e goonga, ko fii ko sifa ben rewiroobe mo non, Baabaajo on woni daɓɓude.

24 Alla ko Ruuhu, bee rewoobe mo ben rewira mo Ruuhu e goonga.»

25 Debbo on wi'i mo kadi: «Midfo andi wonde *Almasiihu on aroyay, d'un ko Toddaado on. Nde o aroyi, o yewtay men fow.»

26 Iisaa jaabii mo wi'i: «Ko min oo Wondo ma wowlande nii woni on.»

Fii Misal Yettaangal e Baagol

27 Onsay taalibaaɓe ben hewti, be ɗaldɩ ko o wonnoo e yewtidude e debbo on kon. Kono hay gooto e mabbe landaaki mo, wi'i: «Ko hondun faaladaa?» maa «Ko hondun yewtidantaa e makko?».

28 Debbo on kadi acci d'on loonde nden, o yahi ka saare, o wi'i yimɓe ben:

29 «Aree ndaaron nedfo wowlando lan kala ko mi wadi. Taw si wonaa kanko woni Almasiihu on?»

30 Onsay ben yalti ka saare, be ari e makko.

31 Wa fewndo onsay, tawi taalibaaɓe ben no jeejude mo, wi'a: «Karamoko'en, nafee!»

32 Kono o jaabii ɓe, o wi'i: «Midfo mari jaametee ko mi jaama ko on andaa.»

^d 4:22 4.22 Dun no faamora kadi ko Yahuudiyankeebe ben yottini gandal fii kisiyee.

³³ Onsay taalibaabe ben wi'indiri: «E hara ko godɗo addani mo ko o jaama?»

³⁴ Iisaa wi'i be kadi: «Neema an on ko waɗugol faale Nuludo lan on e timmingol golle makko den.

³⁵ E on wi'aali kadi: «Doo e baagol ngol no heddii lebbi nay?» Hey, mi wi'ii on, bantee gite den, ndaaron gese den, de wojjanii baagol!

³⁶ Jooni wa'oowo on hebay njoddi, o mooba neema fii ngurndan poomayankejan dan, fii yo sankoowo on e wa'oowo on weltodu.

³⁷ Ko fii ngal misal ɗoo ko goonga wonde: «Ko godɗo aawata, oya on sojita.»

³⁸ Mi nului on sojitoogol ko on remaano. Wobbe remiino, ko e nder yangi ben kin naatudon.»

³⁹ Samariyankeebe duudube e nden saare gomɗini Iisaa sabu ngol kongol ngol oo debbo seeditanii mo, o wi'i: «O wowlanii lan kala ko mi wadi.»

⁴⁰ Bay Samariyankeebe ben arii e makko, be torii mo wonugol takko maɓbe, laatii o woni ɗon balde ɗiɗi.

⁴¹ Gomɗinbe ben burti duudude kadi sabu kongol makko ngol,

⁴² tawi hiibe wi'a on debbo: «Hinaa sabu kongol maa ngol hande kadi men gomɗiniri, kono ko bay menen tigi men hedfike mo. Meden andi wonde ko kanko woni Dandoowo aduna on.»

Fii Maande Dimmere Hawniinde Iisaa nden

⁴³ Bay ɗen balde ɗiɗi feyyii, Iisaa iwi ɗon fii yahugol Jaliilu,

44 fii kala o seeditike kanko tigi wonde annabaajo alaa teddungal ka leydi mun.

45 Bay wonii o hewtii Jaliilu, be Jaliilu ben jabbii mo, sabu tawde hari be yi'ii ko wafi Yerusalaam kon fow ka fewndo juldeere, bay kambe kadi be yahuno juldeere nden.

46 O yilitii kadi Kanaa, dun ko e nder Jaliilu, ka o waylunoo ndiyan dan njaram *wiipu don.

Tawi bidfo yeesoojo laamateeri ndin, wondo Kafernahuum, no nawni.

47 Bay o nanii wonde Iisaa iwii ka diiwal Yahuuda arii Jaliilu, on ari tawi mo, o torii mo yahugol ndikkinoya on bidfo makko wondo e daande mayde.

48 Iisaa wi'i mo: «Onon si on yi'aali maandeeji e kaawakeeji, on gomdintaa few!»

49 Kono on yeesoojo laamateeri ndin wi'i mo: «Koohoojo, seenee ado paykun an kun maayude!»

50 Iisaa wi'i mo: «Yahu, bidfo maa on ndikkii.»

On nefdo hoolii kongol ngol Iisaa wi'i mo ngol, o yahi.

51 E nder ko o yilititotoo kon, o fotti e kurkaadi makko din, ben wi'i mo wonde bidfo makko on ndikkii.

52 O landii be ko e saa'i hombo hayfani paykun kun. Ben jaabii mo: «Ko hanki tumbere jalorma nguli bandu kin yalti e makko.»

53 Onsay kanko baabaajo on o anditi ko e on saa'i tigi Iisaa wi'i mo «bidfo maa on ndikkii.» Onsay o gomdini, kanko e yimbe suudu makko ndun fow.

⁵⁴ Ko ndee maande hawniinde d̄oo woni d̄immere nde o wadi bay o iwii ka diiwal Yahuuda, o arii Jaliilu.

5

Fii no Iisaa Selliniri Jukkunnaajo

¹ Bawto d̄un, juldeere Yahuudiyankeebe wadi. Iisaa yahi Yerusalaam.

² Tawi beelun no Yerusalaam d̄on ka binde dambugal wi'eteengal Dambugal Baali. Kun beelun no wi'ee e haala Yahuudiyanke Betesada, caaliiji jowi no hundi kun.

³⁻⁴ Nawnuube d̄uudube no waalii e ley d̄in caaliiji, d̄un ko gila e bumbe e bofooobe e maaya-banduube, ^d

⁵ Tawi god̄o d̄on, jawd̄o gila duubi cappande tati e jeetati.

⁶ Iisaa yi' on no waalii, o andi on no d̄on gila neebii. Kanko Iisaa o wi'i on: «Hida faalaa hettude cellal?»

⁷ Nawd̄o on jaabii mo, wi'i: «Koohoojo, mi alaa hay gooto ko yollammi ka nder beelun si ndiyan d̄an memminike. Doo yo wonu mi hewtii, haray god̄o attike lan yollaade.»

⁸ Onsay Iisaa wi'i mo: «Immo, yettaa dankun maa kun, yahaa.»

⁹ Don kisan on ned̄o hetti cellal, o yetti dankun makko kun, o woni e jindugol.

^d **5:3-4** 5.4 Bindi goo no beyditi d̄un ka lannoode aaya on: *habbiibe memminagol ndiyan beelun kun. Ko fii hari malaa'ikaajo no woowi tippaade e kun beelun e saa'iiji goo, o yeya ndiyan d̄an. Kala non on adinoodo yollaade bawto memminagol ndiyan d̄an, o ndikkay, d̄un non nawnaare nde o wondunoo woo.*

Dun hawrondiri e *aseweere, d̄un ko *palaande fowteteende e mun nden.

¹⁰ Hooreebe Yahuudiyankeebe ben wi'i on sellinaado: «Ko palaande fowteteende nii! Hande daganaaki ma yettugol danki maa kin!»

¹¹ Kono o jaabii be, o wi'i: «Ko sellindo lan on wi'immi: <Yettu dankun maa kun, yahaa.> »

¹² Onsay ben landii mo: «Ko ned̄o hombo wi'u-maa: <Yettu, yahaa?>»

¹³ Kono tawi on sellinaado andaa ko hombo, ko fii hari Iisaa majjitorii mo e hakkunde yimbe wonnoobe e nden nokkuure ben.

¹⁴ Bawto d̄un Iisaa tawti mo ka *juulirde mawnde, o wi'i mo: «E hino a hettii cellal. Wota a waditu junuubu hande kadi, fii wota god̄dun goo hebe ko buri d̄undoo bonde.»

¹⁵ Onsay on ned̄o yilitii, wi'i hooreebe Yahuudiyankeebe ben wonde ko Iisaa sellini mo.

Fii hakkunde Bid̄o on e Baabaajo on

¹⁶ Ko wadi si hooreebe Yahuudiyankeebe ben cukkii Iisaa, ko sabu tawde o wadii d̄un e aseweere.

¹⁷ Kono Iisaa jaabii be, wi'i: «Ben an no gollude haa jooni. Min kadi mido gollude.»

¹⁸ Sabu d̄un hooreebe Yahuudiyankeebe ben burti d̄abbude no warira mo, d̄un non hinaa fii tun himo bonni Sariya on e asewe, d̄un ko palaande fowteteende nden, kono ko fii himo inni kadi Alla ko Ben makko, ko nii o waditori himo fota e Alla.

¹⁹ Kono Iisaa jaabii be, wi'i: «Ka haqiiqa haqiiqa mi andinii on, Bid̄o on waawataa wadude hay huunde immorde e makko kanko

tigi, si hinaa ko o yi'i Baabaajo on no wadfa kon. E kala ko Baabaajo on wadi, Bidfo on kadi wadfiray wano non.

²⁰ Ko fii Baabaajo on no yidi Bidfo on, o hollay mo kadi kala ko o wadata. Awa kadi o hollay mo kuude burde dee doo, fii no woniron e nder njalaw.

²¹ Ko dfun wadi, wano Baabaajo on im-mintinirta maybe ben non, o wurnita be, ko wano non kadi Bidfo on wurnitirta on mo o faalaa wurnitude.

²² Ko wattii e dfun, Baabaajo on jaawataa hay gooto, kono o wattii kala jaawoore e juude Bidfo on,

²³ fii yo fow teddin Bidfo on wano be teddiniri Baabaajo on non. On mo teddinaali Bidfo on haray teddinaali Baabaajo on, on Nuludo mo.

²⁴ «Ka haqiiqa haqiiqa mi andinii on, kala on hediiido kongol an ngol, gomdini Nuludo lan on, haray on no e *ngurndan poomayankejan. Awa kadi o aretaake e jaaweede, ko fii haray o iwii e mayde, o arii e ngurndan.

²⁵ Ka haqiiqa haqiiqa mi andinii on, saa'i araynoodo on ko fewndo doo, nde maybe ben nani hawa *Bidfo Alla on, ben nanube wuura.

²⁶ Ko wano non, nde tawnoo ko Baabaajo on woni bundu ngurndan, ko wano non kadi o yediri Bidfo on wonugol bundu ngurndan,

²⁷ o yedi mo kadi bawgal wadugol jaawoore nden, bay ko kanko woni *Bii-Aaden on.

²⁸ Wota dfun njaladin on, ko fii saa'i no arude mo tawata wonbe ka genaale ben fow nanay hawa makko kan, be immitoo.

²⁹ Wadunoobe ko moyyi ben immitoo ummutal ngurndan, wadunoobe ko boni ben immitoo ummutal jaawoore.

³⁰ Min non, mi waawataa wafude hay huunde immorde e an min tigi, ko ko mi naniri Alla kon mi jaawirta. Naawoore an nden-le ko feewunde, ko fii hinaa faale an on mi woni wafude, kono ko faale Nuludo lan on.»

Fii Seeditooje Bidfo on

³¹ «Si ko min woni seeditanaade hoore an, haray seeditoore an nden wonaa goonga.

³² Ko godfo goo seeditanii lan. Midfo andi non kon ko o seeditii fii an ko goonga.

³³ Onon on nelii wobbe e Yaayaa, o seeditanii goonga on.

³⁴ Min non mi hatonjinaa yo nedfo seeditano lan. Ko mi wowliri fii seeditoore Yaayaa nden, ko fii yo on dande.

³⁵ Yaayaa hari ko lampu hubbudo ndaygudo, faaladon weltorde ndaygu makko ngun e nder saa'ihun.

³⁶ «Min midfo mari seedee burfo mo Yaayaa on mawnude, ko fii kuude de Baabaajo on jonni lan fii laatingol den, ko den kuude tigi woni seeditanaade lan wonde ko Baabaajo on nuli lan.

³⁷ On non Baabaajo Nuludo lan, kanko tigi o seeditike fii an. Haa hande on nanaali hito makko, maa yi'on mbaadi makko,

³⁸ awa kadi daaluyee makko on tabitaa e mon, ko fii on gomdinaali mo o nuli on.

³⁹ Hidfon taskoo bindi din, bay hidfon sikka ko kanji hebirton ngurndan poomayankejan, e hinle ko din seeditii fii an.

⁴⁰ E hara-le on faalaaka arude e an fii hebugol ngurndan dan.

⁴¹ «Min-le, mi alaa dabbude no yimbe ben mantirammi.

⁴² Kono mido andi on, on joganaaki Alla giggol.

⁴³ Min ko e innde Ben an mi ari, kono on wernaali lan. Kono si godfo arii e innde mun, on wernay mo.

⁴⁴ Ko honno gomdindirton onon, si tawii ko mantindirgol yidufon, hara hinaa dabbugol mantoore iwrunde ka Allaahu Bajjo on nden?

⁴⁵ «Wota on sikku min mi felay on yeeso Ben an. Ko Muusaa woni feloowo on on, on mo hoolordon.

⁴⁶ Ko fii si on gomdinno Muusaa, on gomdinayno lan min kadi, bay himo windi fii an.

⁴⁷ Kono si on gomdinaa bindi makko din, haray ko honno gomdindirton kongudi an din?»

6

Fii no Iisaa Namminiri Yimbe Guluuje Njowo (Mat. 14.13-21; Mrk. 6.30-44; Luk. 9.10-17)

¹ Bawto dun Iisaa yahi, wontiri gada *Weendu Jaliilu ndun. (Ndun weendu no wi'ee kadi Tiberiyaada.)

² Tawi jamaa duudufo no jokki mo sabu maandeeji hawniidi di be yi'aynoo himo wada din e hoore nawnube ben.

³ Kanko Iisaa o yawi don e hoore fello, o joododi don e taalibaabe makko ben.

⁴ Tawi juldeere Yahuudiyankeebe ben, dun ko *Juldeere Yawtaneede nden, badike.

⁵ Onsay Iisaa fanti gite den, yi'i on jamaa duudufdo no ara e makko. O wi'i Filiipu: «Ko honto soodeten d'oo jaametee fii ko bee yimbe jaama?»

⁶ (Ko o wiirunoo d'un ko fii ndarndagol mo, ko fii hari himo andunoo ko hondun o wadata.)

⁷ Filiipu jaabii mo, wi'i: «Hay *dinaruuji teemedde d'idi yonataa ko soodee bireedi haa d'un yona fii yo mo kala hebu seeda!»

⁸ God'fo e taalibaabe makko ben no wi'ee Andaraawu, d'un ko oo miɲɲiraawo Sim'uunu Petruusu, wi'i mo:

⁹ «Suka no d'oo mardo bireediije jowi e liyyi d'idi. Kono ko hondun d'un nafata oo jamaa d'oo fow?»

¹⁰ Onsay Iisaa wi'i: «Jod'finee yimbe ben.» Tawi hufo buy no e nden nokkuure. Ben joodii, tawi ko wa be worbe guluuje njowo.

¹¹ Bawto d'un Iisaa yetti bireedi on, o jarni Alla, o senditani wonbe don ben. O wadiri liyyi d'in kadi wano non haa mo bee hebi yeru faale mun on.

¹² Bay wonii be haarii, o wi'i taalibaabe makko ben: «Moobitee kunte luttude den fii wota hay huunde bonu.»

¹³ Ben hocci de, be hebbini debbeeje sappoo e d'idi ko jaamaa luttinaa ko iwi e den bireediije jowi.

¹⁴ Bay ben yimbe yi'ii nden maande hawniinde nde Iisaa wadi, be wi'i: «Ko oo tigi woni Annabaajo haanudo arude ka aduna on!»

¹⁵ Bay Iisaa andii wonde be faandanike yettugol mo lammina, o sortii e hakkunde mabbe, o woni feere ka fello ton.

*Fii no Iisaa Seppiri ka hoore Ndiyan
(Mat. 14.22-33; Mrk. 6.45-52)*

¹⁶ Bay wonii nibbii, taalibaabe makko ben tippori ka weendu.

¹⁷ Be bakii e laakun fii yahugol e ngoya sengo weendu ndun, dun ko Kafernahuum, tawi niwre nden wadfi, be yitidaali e Iisaa taho.

¹⁸ Onsay hendu dolnundu wifi, ndiyan weendu ndun yeyii.

¹⁹ Bay wonii be awyinii laakun kun wa kilomeeterji jowi maa jeegoo, be haccii Iisaa no seppa ara ka hoore ndiyan, himo badaade laakun kun, onsay be huli.

²⁰ Kono Iisaa wi'i be: «Ko min nii! Wota on hulu!»

²¹ Tawi hife faalaa mo yettude tumba ka nder laakun, tun laakun kun hewti leydi ka be yahaynoo don.

²² Bimbi nden jande, jamaa wonnoofo e ngoya sengo weendu ndun ndaari tawi ko laakun gootun wonnoo don, awa kadi Iisaa bakodaano e taalibaabe mun ben e kun laakun, kono ko taalibaabe ben tun yahi.

²³ Onsay laakoy goo iwroyi Tiberiyaada, be ari e binde ndee nokkuure nde ben naamunoo bireedi e mun bawto Koohoojo on jarnude.

²⁴ Bay ben yimbe ndaarii tawii Iisaa woo, taalibaabe mun ben woo alaa don, be bakii kambe tigi e koy laakoy, be yahi Kafernahuum fii dabbitoygol Iisaa.

Fii no Iisaa Woniri Bireedi Wurnoowo

²⁵ Ben yimbe tawtiroyi Iisaa ka gada weendu, be wi'i mo: «Karamoko'en, nde hewtudon doo?»

²⁶ Iisaa jaabii be, wi'i: «Ka haqiiqa haqiiqa mi andinii on, hinaa fii on yi'ii maandeeji hawniidi wondon mi d'abbitirde, kono ko fii on jaamii haa on haarii.

²⁷ Wota on yangano jaametee lannoowo on, kono yanganee jaametee luttoowo fii *ngurndan poomayankejan dan on, dun ko on mo *Bii-Aaden on yedata on, ko fii ko e makko Alla Baabaajo on noti maande mun nden.»

²⁸ Ben kadi wi'i mo: «Ko hondun men wadata fii yo men huuwu kuude de Alla faalaa den?»

²⁹ Iisaa jaabii be, wi'i: «Ko woni kuugal ngal Alla faalaa ngal, ko yo on gomdin on mo o nuli.»

³⁰ Be wi'i mo kadi: «Ko maande hawniinde honde wadataa jooni, men yi'a, men gomdine? Ko kuugal hongal wadataa?

³¹ Baabiraa be men ben jaamuno <*manna> ka wulaa, wano windori non: <O okkori be bireedi immorde ka kammu.> » e

³² Onsay Iisaa jaabii be, wi'i: «Ka haqiiqa haqiiqa mi andinii on, hinaa Muusaa okkori on bireedi immorde ka kammu, kono ko Ben an okkori on bireedi tigi-tigiijo iwrude ka kammu.

³³ Ko fii bireedi Alla on ko on Iwroowo ka kammu, yeda yimbe ben ngurndan.»

³⁴ Onsay be wi'i mo: «Koohoojo, awa okkor men saa'i kala on bireedi.»

³⁵ Iisaa wi'i be kadi: «Ko min woni Bireedi Wurnoowo on: kala ardo e an weeletaake hande kadi, e kala on gomdindo lan dondetaake hande kadi.

³⁶ Kono mi andinii on, on yi'ii lan, kono on gomdinaali.

³⁷ Kono be Baabaajo on yedi lan ben fow aray e an, kala non on ardo e an mi radotaako mo.

³⁸ Ko fii hinaa wadugol faale an on tippin-immi iwru de ka kammu, kono ko wadugol faale Nuludo lan on.

³⁹ Ko fii e hino faale on Nuludo lan: ko wota hay gooto e be o yedimmi ben hayru, kono ko yo mi immintin be ka jalaande sakkitorde.

⁴⁰ Ko woni faale Ben an on kon, ko kala yi'udo Biddo on, gomdini mo, yo hebu ngurndan poomayankejan, awa kadi mi immintina mo ka jalaande sakkitorde.»

⁴¹ Onsay Yahuudiyankeebe ben fudfdii njunude fii makko, bay hari o wi'ii ko kanko woni Bireedi Iwru do ka kammu on.

⁴² Tawi hibe wi'a: «E hara hinaa oo woni Iisaa, biddo Yuusufu on, on mo andufen yumma mun e ben mun? Ko honno non on wi'irta ko ka kammu o iwri?»

⁴³ Onsay Iisaa jaabii be, wi'i: «Wota on njunu hakkunde mon.

⁴⁴ Hay gooto waawataa arude e an si hinaa hara ko Baabaajo Nuludo lan on poodi mo, mi immintinoya mo ka jalaande sakkitorde.

⁴⁵ No windii ka defte annabaabe ben wonde: <Alla jannay be fow.>^f Kala on nanando Baabaajo on, jabi gandal iwrun gal ka makko ngal, aray e an.

⁴⁶ Hay gooto yi'aali Baabaajo on, si hinaa on Iwru do ka Alla, on kapun yi'ii Baabaajo on.

⁴⁷ Ka haqiiqa haqiiqa mi andinii on, kala gomdindo haray hebii ngurndan poomayankejan dan.

^f 6:45 6.45 Isa. 54.13

48 Ko min woni Bireedi Wurnoowo on.

49 Baabiraabe mon ben jaamuno <manna> ka wulaa, kono be maayuno.

50 E hino doo Bireedi tippiido iwruude ka kammu on, fii kala jaamudo mo wota maayu.

51 Ko min woni Bireedi Wurdo tippiido iwrufo ka kammu on, kala jaamudo oo bireedi, ontigi wuuray haa poomaa. Ko bandu an ndun woni on bireedi mo mi okkitirta, fii no aduna on wuurira.»

52 Onsay Yahuudiyankeefe ben sonki hakkunde mabbe, be wi'i: «Ko honno oo waawirta okkude en teewu mun ngun, yo en jaamu?»

53 Onsay Iisaa wi'i be: «Ka haqiiqa haqiiqa mi andinii on, si on jaamaali teewu Bii-Aaden on, yaron yiiyan makko dan, haray on hebataa ngurndan.

54 Ko fii kala jaamudo teewu an ngun, yari yiiyan an dan, haray hebii ngurndan poomayankejan, awa kadi mi immintinay mo ka jalaande sakkitorde.

55 Ko fii teewu an ngun ko neema tigi, awa kadi yiiyan an dan ko njaram tigi.

56 Ko fii kala jaamudo teewu an ngun, yari yiiyan an dan, haray o humondirii e an, min kadi mi humondirii e makko.

57 Bay Baabaajo Wurdo on nului lan, awa kadi mido wuuriri Baabaajo on, ko non kadi kala on jaamudo lan wuurirta sabu an.

58 Ko oo doo woni Bireedi tippiido iwri ka kammu on. O wa'aa wa mo baabiraabe mon

ben jaami on, be maayi. Kala on jaamufo oo bireedi dfoo wuuray haa poomaa.»

⁵⁹ Ko dfun Iisaa wi'unoo wa fewndo ko o jannaynoo ka juulirde Kafernahuum.

⁶⁰ Bay be nanii dfun, buy e hakkunde taalibaabe makko ben wi'i: «Ngol kongol no satti. Ko hombo waawi jabude ngol?»

⁶¹ Bay Iisaa andanii hoore mun wonde taalibaabe makko ben no njunude fii dfun, o wi'i be: «E hara dfun feggin on?»

⁶² E si on yi'ii non Bii-Aaden on no yenta ka wonnoo ton?

⁶³ Awa, ko Ruuhu Alla on wurnata, bandu ndun nafataa huunde. Dii kongudi, di mi yewtata on, ko iwrufo e Ruuhu Allaahu yefoowo ngurndan on.

⁶⁴ Kono wobbe no e hakkunde mon be gomdinaa.» (Ko Iisaa wi'irnoo dfun, ko fii hari himo andi gila ka fufufoode ko hombo woni mo gomdinaa, e ko hombo janfoyto mo.)

⁶⁵ O beyditi kadi, o wi'i: «Ko dfun wadi si mi wi'ii on: Hay gooto waawataa arude e an si hinaa taw hara ko Baabaajo on yefi ontigi.»

⁶⁶ Gila nden jande buy e taalibaabe makko ben yiltii, be acciti yaadugol e makko.

⁶⁷ Onsay Iisaa wi'i sappoo e didoobe ben: «E onon-le, on faalaaka yahude?»

⁶⁸ Onsay Sim'uunu Petruusu jaabii mo, wi'i: «Koohoojo, men jokka hombo? Ko onon jogii kongudi ngurndan poomayankejan dan.

⁶⁹ Awa men gomdinii, men andii kadi wonde ko onon woni *Seniifo mo Alla!»

⁷⁰ Onsay Iisaa jaabii be, wi'i: «E wonaa ko min subii on, onon sappoo e dīdoobe ben? Kono goddo e mon ko mo Ibuliisa.»

⁷¹ Tawi ko Yudaasi mo Sim'uunu Iskariiyu o woni wowlude fii mun, ko fii ko on janfoytooo mo, on ko goddo e sappoo e dīdoobe ben.

7

Fii Angal Gomdinal Musibbe Iisaa ben

¹ Bawto dūn Iisaa woni e jindugol e nder diiwal Jaliilu ngal, tawi o yidāa jindude few e nder diiwal Yahuuda ngal, ko fii hari hooreebe Yahuudiyankeebe ben no dābbude no warira mo.

² Hawrondiri juldeere Yahuudiyankeebe, wi'eteende nden *Juldeere Togooji, badike.

³ Onsay neene-gootoobe makko ben wi'i mo: «Iwu dōo, yahaa ka diiwal Yahuuda, fii yo taal-ibaabe maa ben yi'u kuude de wondaawadude den.

⁴ Ko fii hay gooto wadataa huunde e nder gundoo si tawii himo dābbude andeede e kene. Si a waday dīi piiji, hollito e aduna on.»

⁵ Tawi ben neene-gootoobe makko tigi gomdinaa mo kanko Iisaa.

⁶ Onsay Iisaa jaabii be, wi'i: «Saa'i on hewtanaali lan taho, kono onon saa'i kala no moyyani on.

⁷ Ko fii aduna on waawataa on apude, min non, himo joganii lan ngayngu, bay mido seeditaade e hoore makko wonde kuude makko den ko bonde.

⁸ Onon yahee ka juldeere. Min mi alaa yahude taho e nden juldeere, ko fi saa'i an on hewtaali taho.»

⁹ Bay wonii o wi'ii be dɔn, o wonti Jaliilu dɔn.

Fii Yewtere nde Iisaa Yewti nden ka Juldeere

¹⁰ Bay wonii neene-gootooɓe makko ben yahii ka juldeere, kanko kadi o yahi, kono e nder gundoo e ɓaawo hollitagol.

¹¹ Tawi hooreeɓe Yahuudiyankeeɓe ben no dɓɓa mo, wi'a: «Ko honto o woni?»

¹² Tawi ɲunu-ɲunu fii makko on no dɔuɗi e hakkunde yimbe ben. Wobɓe e maɓɓe no wi'a: «Ko o nedɗo moyyo», beya ben kadi no wi'a: «Oo'o, o majjinay woni jamaa on.»

¹³ Kono tawi hay gooto alaa wowlude fii makko e kene sabu kulol hooreeɓe Yahuudiyankeeɓe ben.

¹⁴ Wa fewndo ko juldeere nden feccii e hakkunde, Iisaa yahi ka *juulirde mawnde woni e jannugol.

¹⁵ Onsay Yahuudiyankeeɓe ben ɲalɗi, be wi'i: «Ko honno oo andiri bindi dɔn, o jangaali!»

¹⁶ Onsay Iisaa jaabii be, wi'i: «Gandal an ngal hinaa e an iwi, kono ko e Nuludɔ lan on.

¹⁷ Kala faalaadɔ wadude faale Alla on anday si ko e makko ndee jannde iwri, e si tawii dɗii konguɗi an ko e immorde e an min.

¹⁸ On mo no wowlude konguɗi iwruɗi e mun, haray ko hoore mun woni dɓɓbande darja, kono on mo no dɓɓbude darja nuludɔ dɔn on, haray on ko goongaajo, haray angal peewal alaa e makko.

19 E hara Muusaa jonnaano on Sariya on? Kono hay gooto e mon jokkaali on Sariya. E ko fii hondun non ebbanton warugol lan?»

20 Yimbe ben jaabii mo, wi'i: «An, jinnaaru no e maa! Ko hombo woni dabbeude no warire?»

21 Onsay Iisaa jaabii be, wi'i: «Mi wadfi kuugal gootal, on fow on naldii.

22 Muusaa yamirii on *sunningol, hay si tawii non dun wonaa e makko iwri, kono ko e maa-maabe mon ben. Kono onon hidon wadude dun e *jalaande fowteteende nden.

23 Si godfo sunninaama e asewe, fii tun wota Sariya Muusaa on bonne, haray ko fii hondun seytinanton mi fii mido sellini godfo o fow makko e asewe, dun ko jalaande fowteteende e mun nden?

24 Awa accee jaawirgol ko sikkudon kon tun, kono jaawee jaawoore feewunde.»

Fii Landal si ko Iisaa Woni Almasiihu on

25 Tun, wobbe e hodube Yerusalaam ben woni e wi'ugol: «E hara hinaa oo wonaa dabbeede fii waregol?

26 E hino ka o woni wowlude e kene, o alaaka wi'eede hay huunde. E taw si hara yeesoobe ben fottii wonde ko oo woni *Almasiihu on?

27 E hin-le hiden andi oo doo ko mo o honto, kono nde Almasiihu on ari, hay gooto andataa ko mo o honto.»

28 Onsay Iisaa ewnii fewndo ko o jannata ka juulirde mawnde, o wi'i: «Hidon andi lan, hidon andi kadi ko mo mi honto. E hara-le wonaa hoore an mi arani, kono Immindo lan on ko o goonga, onon-le on andaa mo.

29 Min non mido andi mo, bay ko ka makko mi iwri, ko kanko nulimmi.»

30 Onsay be woni e dabbugol no be nangira mo, kono laatii hay gooto fawaali mo jungo, ko fii hari saa'i makko on hewtaali.

31 Buy e hakkunde jamaa on gomdini mo, be wi'i: «E hara, nde Almasihu on aroyi, taw si o wadoyay maandeeji hawniidi burdi di oo doo wadi din?»

32 Bay *Fariisiyaaɓe ben nanii ko jamaa on woni sowndaade fii makko kon, onsay hooreebe *yottinoobe sadaka ben e Fariisiyaaɓe ben immini suufaabe ko nanga mo.

33 Kono Iisaa wi'i: «Mido wondi e mon taho seeda si mi yiltitoo ka Nuludo lan on.

34 Onsay on dabɓitay lan, on yi'ataa lan, e ka mi wonoyta don, on waawoytaa yahoyde don.»

35 Onsay hooreebe Yahuudiyankeebe ben wi'indiri: «E hara ko honto o yahoyta fii wota en tawoy mo? E hara o yahay e jamaa men saakitiido e hakkunde *Gereekiyankeebe ben, o janna ben Gereekiyankeebe?

36 Ko hondun woni ngol kongol ngol o wi'i wonde: «On dabɓay lan, on yi'ataa lan, e ka mi yahata don on waawataa hewtoyde don?» »

37 Nalaande sakkitorde juldeere nden, dɓun ko jalaande burnde mawnude nden, Iisaa immii, o ewnii, o wi'i: «On mo no donɗaa yo aru e an, o yara!

38 Ko fii kala on gomdindo lan, candi ndiyan wurnayɗan bulay e ontigi, wano bindi din wi'iri non.»

39 Tawi ko Iisaa woni wowlude fii mun ko Ruuhu Allaahu mo gomdinɓe mo ben yefoytee

on, ko fii hari Ruuhu Allaahu on yedaaka taho, bay hari kanko Iisaa o yentinaaka taho ka mangural.

⁴⁰ Bay wofbe goo e hakkunde jamaa on nanii dfin kongudi, be wi'i: «Sikke woo alaa, ko oo woni Annabaajo habbanoodo on!»

⁴¹ Tawi beya no wi'a: «Ko oo woni Almasiihu on!» Beya kadi no wi'a: «E hara ko diiwal Jaliilu Almasiihu on feepirta?»

⁴² E hara defte dfen wi'aali wonde Almasiihu on ko e jurriya Daawuuda on iwata, e hoore dfun ko e kodolun no wi'ee Bayti-Lahiimi, dfun ko ka Daawuuda wonnoo dfon, o feepata?»

⁴³ Dun wafi haa jamaa on yeddondiri sabu makko.

⁴⁴ Wofbe e hakkunde mafbe faalaa mo nangude, kono hay gooto fawaali mo juude.

Fii ko Suufaabe ben Jaabitii Nulnoobe be ben kon

⁴⁵ Onsay suufaabe ben yiltitii ka hooreebe yottinoobe sadaka ben e ka Fariisiyaabe ben, ben wi'i suufaabe ben: «Fii hondun on addaali mo?»

⁴⁶ Suufaabe ben jaabii be, wi'i: «Hay gooto yewtiraali wano oo neddo yewtirta nii!»

⁴⁷ Fariisiyaabe ben jaabii be kapun kadi, wi'i: «E hara onon kadi, dfun faljinii on?»

⁴⁸ Kaa hara no woodi goddo e yeesoobe ben maa goddo e Fariisiyaabe ben gomdindo mo?»

⁴⁹ Kono oo jamaa mo andaa Sariya ko hudaado!»

50 Onsay Nikodiyuusu jeydaafo e maɓɓe kambe Fariisiyaabe ben, ɗun ko yiidoynoodo e Iisaa e saa'i goo, wi'i be:

51 «E hara Sariya men on no waawi jaawude sifa oo neddo ado jentaade mo, anden ko hondun o wadi?»

52 Kambe kadi be jaabii mo, be wi'i: «E hara an kadi, ko mo a Jaliilu? Tasko moyya, a taway annabaajo feenjirtaa Jaliilu.»

53 Onsay mo kala e maɓɓe yiltitii ka suudu mun.

8

Fii Debbo Nangidaafo e Jinaa on

1 Iisaa kapun yaari ka Fello *Zaytuuni.

2 Kono no weetirnoo, o arti kadi ka *juulirde mawnde. Jamaa on fow kadi ari e makko, o joodfii, o woni e jannugol be.

3 Onsay jannoobe fii Sariya on ben e *Fariisiyaabe ben addi debbo mo be nangi no wada jinaa, be jodfdini mo hakkunde.

4 Be wi'i Iisaa: «Karamoko, oo debbo nanga no wada jinaa.

5 Ko fii ka Sariya, Muusaa no yamiri fidugol sifa oo kaaye. An non, ko hondun wi'udaa?»

6 Tawi ko be wonnoo wi'irde ɗun, ko fii ndarndagol mo fii no be hebira feere no be toopira mo.

Kono Iisaa ugginii, o nangi windirgol hondu makko ndun ka leydi.

7 Nde tawnoo hife catii e landagol mo tun, o bantii, o wi'i be: «On mo aldaa e junuubu hakkunde mon yo ado fidude mo hayre.»

8 O ugginii kadi, o woni e windugol ka leydi.

9 Bay wonii ben nanii d'un, be sortori gooto gooto, gila e burbe mawnude ben, lutti d'on Iisaa tun e debbo wonnoofo on ka hakkunde.

10 Bawto d'un Iisaa bantii, wi'i mo: «Debbo, honto toonube ma ben woni? E hay gooto fawaali ma jaawoore?»

11 Debbo on jaabii, wi'i: «Koohoojo, hay gooto.»

Iisaa kadi wi'i mo: «Min kadi men, mi faawaali ma jaawoore. Yahu, wota a waditu junuubu hande kadi.»

Fii no Iisaa Woniri Ndaygu Aduna on

12 Bawto d'un Iisaa yewti yimbe ben, o wi'i: «Ko min woni Ndaygu aduna on. Kala on jokkufo lan yahataa han kadi ka nder nibe, e hoore d'un, ontigi hebay ndaygu ngurndan dan.»

13 Sabu d'un Fariisiyaabe ben wi'i mo: «Hida seeditanaade hoore maa, awa seeditoore maa nden wonaa goonga.»

14 Iisaa kadi jaabii be, wi'i: «Hay si mi seeditani hoore an, haray nden seeditoore an ko goonga, ko fii mido andi ko honto mi iwi e ko honto mi yahata. Kono onon on andaa ko honto mi iwi e ko honto mi yahata.

15 Onon, ko no yimbe ben jaawirta non jaawirton, min non, mi jaawataa hay gooto.

16 Min si mi jaaway, haray jaawoore an nden ko nde goonga, ko fii haray wonaa min tun, mido wondi e Baabaajo on, d'un ko on Nuludo lan.

17 No windii ka Sariya mon wonde seeditoore d'ifo ko goonga.

18 Min mido seeditanaade hoore an, awa kadi Baabaajo, Nuludo lan on, no seeditaade fii an.»

19 Onsay ben wi'i mo: «Ko honto non ben maa woni?»

Iisaa jaabii be, wi'i: «On andaa lan, min woo, Ben an woo. Si hidon andunoo lan, harayno hidon andi Ben an.»

20 Ko ka nder nokkuure ka arkawal sadaka ngal woni don, Iisaa wowli dii kongudi, fewndo ko o jannata ka juulirde mawnde. Laatii hay gooto nangaali mo, ko fii hari saa'i makko on hewtaali taho.

21 Iisaa wi'i be fahin: «Mi yahay, kono on dabbitay lan, maayon e nder junuubu. Onon on waawataa hewtoyde ka min mi yahata ton.»

22 Onsay hooreebe Yahuudiyankeebe ben wi'indiri: «E hara o wartoto, bay o wi'ii: «On waawataa hewtoyde ka mi yahata ton?»»

23 O wi'i be kadi: «Onon ko on be ley gaa, min ko mo mi ka dow. Ko fii onon, ko on be oo aduna, min non wonaa mo mi oo aduna.

24 Ko dun wadi si mi wi'ay on, on maayay e nder junuubi mon. Ko fii, si on gomdinaali wonde ko min woni Wondo on, on maayay e nder junuubu mon.»g

25 Onsay ben landii mo: «Ko hombo wonu-maa an?»

Iisaa kadi jaabii be, wi'i: «Ko ko mi wi'i on kon gila ka fudfoode.

26 E telen-ma mon, mido mari buy ko mi wowla e ko mi jaawa. Kono Nuludo lan on ko o goonga,

g 8:24 8.24 «Ko min woni Wondo on», no yaadi e taariika kan ka pitahun hubbukun ka Eggudu ndun ka Tawreeta 3.14, ka Alla daali don: «Ko min woni Wondo on.»

awa kadi ko mi naniri mo kon, mi hollay dɗun aduna on.»

²⁷ Laatii ɓe faamaali ko fii Baabaajo on o yewti ɓe.

²⁸ Iisaa wi'i ɓe fahin: «Nde yowuɗon *Bii-Aaden on, onsay on anday ko min woni Wondo on, awa kadi mi alaa wafude hay huunde immorde e an min, kono ko wano Baabaajo on jannirimmi non mi woni yewtirde.

²⁹ Nuludo lan on no wondi e an, o accitaali lan min tun, ko fii min mido wafude soono woo ko welata mo kon.»

³⁰ Bay o wowlirii nii, dɗuudube gomɗini mo.

Fii Ndimankaaku e fii Jurriya Ibraahiima on

³¹ Onsay Iisaa wi'i Yahuudiyankeebe gomɗinɓe mo ɓen: «Si on duumike e wuurirgol kongol an ngol, haray ka haqiiqa, ko on taalibaabe an.

³² Onsay on anday goonga on, goonga on watta on rindinaabe.»

³³ Onsay ɓen jaabii mo, ɓe wi'i: «Menen ko men jurriya Ibraahiima, haa hande men wonaali maccube hay gooto. Ko honno non wi'irtaa men wonay rindinaabe?»

³⁴ Iisaa jaabii, wi'i: «Ka haqiiqa haqiiqa mi andinii on, kala wadoowo junuubu haray ko o maccudo junuubu.

³⁵ Maccudo wontataa ɓeynguure jeyɗo dɗun haa poomaa, kono biɗɗo on ko dɗon jeyaa haa poomaa.

³⁶ Ko dɗun wadi si Biɗɗo on non rindinii on, haray on wonii rimbe tigi.

³⁷ Midɔ andi wonde ko on jurriya Ibraahiima, kono hidɔn dɔbbude no wariron mi, ko fii kongol an ngol hebaali werde e mon.

³⁸ Min non midɔ wowlude ko mi yi'i ka Ben an kon. Kono onon hidɔn waɖude ko nanirdɔn baaba mon kon.»

³⁹ Onsay ben jaabii mo, be wi'i: «Ko Ibraahiima woni ben amen.»

Iisaa kadi wi'i be: «Si tawii ko on iwɗi Ibraahiima, haray waɖee kuude Ibraahiima den.

⁴⁰ Kono jooni onon, hidɔn dɔbbude no wariron mi, min oo nedɔ wowlando on goonga mo mi naniri Alla, kono Ibraahiima kan waɖaali ko nandi e dɔn.

⁴¹ Ko kuude baaba mon den wondɔn waɖude!»

Ben kadi wi'i mo: «Menen hinaa men biɓɓe hebiraaɓe nii, ko gooto men mari baaba, on-le ko Alla!»

⁴² Onsay Iisaa wi'i be: «Si tawii ko Alla wonnoo Ben mon, on yidayno lan, ko fii ko ka Alla mi iwri, mi ari. Mi aranaa hoore an, kono ko kanko nulimmi.

⁴³ E ko fii hondɔn on alaa faamude ko mi woni on wowlande kon? Ko bay on waawataa hedaade konguɗi an dɔn.

⁴⁴ Ko fii, ko Ibuliisa woni baaba mon, e hinle hidɔn faalaa waɖude faaleeji baaba mon dɔn. On-le o woniino waroowo gila ka fudɖoode, o jabaali daraade e goonga, bay goonga on alaa e makko. Nde o wowli fenaande nden woo, haray dɔn ko e jikku makko on iwri, ko fii ko o fenoowo, awa kadi ko o baaba penaale.

⁴⁵ Min non, bay midɔ wowlude goonga, on hoolotaako lan.

⁴⁶ Ko hombo e mon waawi hollude wonde mi wadii junuubu? Si mi wowlii goonga, ko hondfun hadata hoolodfon mi?

⁴⁷ Ko fii, mo Alla on hedoto daaluyeeji Alla dfin. Kono onon, on hedotaako, bay hinaa on be Alla.»

⁴⁸ Onsay Yahuudiyankeebe ben jaabii mo, wi'i: «Kere men alaa goonga si men wi'i ko a Samariyankeejo, awa kadi jinna no e maa?»

⁴⁹ Kono Iisaa jaabii be, wi'i: «Min, jinna alaa e an, kono mi teddinay woni Ben an, kono onon hidon hayfinde lan.

⁵⁰ Min mi alaa dabbande hoore an darja. No woodi Wondo lan dabbande, jaawa kadi.

⁵¹ Ka haqiiqa haqiiqa mi andinii on, mo doftike kongol an ngol, o maayataa few.»

⁵² Yahuudiyankeebe ben wi'i mo: «Jooni non men andii jinna no e maa. Ko fii Ibraahiima maayiino, annabaabe ben kadi wano non, an non hidfa wi'ude: mo doftike kongol an ngol, o maayataa few.

⁵³ E hara a buru Ibraahiima baaba amen mawnude? On-le maayii, annabaabe ben kadi maayii. Ko hombo wadudaa hoore maa?»

⁵⁴ Iisaa jaabii be kadi, wi'i: «Si mi mawninii hoore an, haray darja an on ko fus. Ko Ben an darjintammi, on mo wi'udon ko Alla mon.

⁵⁵ E hara-le on andaa mo, min non mido andi mo. Si mi wi'iino mi andaa mo, harayno mi wonii fenoowo, mi wa'ii wa mon. Kono-le mido andi mo, mido doftii kongol makko ngol.

⁵⁶ Ben mon Ibraahiima weltorno yi'ugol jalaande arugol an, bay o yi'ii nde, o weltii.»

⁵⁷ Hooreeɓe Yahuudiyankeeɓe ben kadi wi'i mo: «Hay a hebaali duubi cappande jowi, a yi'ii Ibraahiima?»

⁵⁸ Iisaa jaabii ɓe, wi'i: «Ka haqiiqa haqiiqa mi andinii on, ado Ibraahiima woodeede, hari min mido woodaa.»^h

⁵⁹ Ko sabu ɗin konguɗi ɓe hocciri kaaye fii fidugol mo, kono Iisaa suudfii, yalti ka juulirde mawnde.

9

Fii Heɓidaaɗo e Mbundan on

¹ E nder ko Iisaa feyyata kon, o yi'i nedɗo heɓidaaɗo e mbundan.

² Taalibaabe makko ɓen landii mo, wi'i: «Karamoko'en, e hara oo e mawɓe mun ɓen, ko hombo e mabɓe wadi junuubu haa si o heɓidaa e mbundan?»

³ Iisaa jaabii ɓe, wi'i: «Hinaa kanko, hinaa mawɓe makko ɓen wadi junuubu, kono ko fii no kuude Alla ɗen feɓjira e makko.

⁴ Ko jalorma haanufen gollirde golle Nuluɗo lan on. Ko fii jemma no ara mo tawata hay gooto waawataa gollude e mun.

⁵ Fannii mido ka aduna, ko min woni Ndaygu aduna on.»

⁶ Bay o gaynii wi'ude ɗun, onsay o tutti ka leydi, o wadiiri tuutaade ɗen loopun, o yetti kun loopun, o wuji ka gite bundo on.

⁷ O wi'i mo: «Yahu sulmoyodaa ka beelun Siluwaama.» (Siluwaama no firi «nulaaɗo».)

h 8:58 8.58 «Mido woodaa» no yaadi e «Ko min woni Wondo on», ndaaree Eggudu ndun ka Tawreeta 3.14.

O yahi, o sulmoyii d'on, tawi ko o artata ko o wuntudo.

⁸ Onsay kawtalbe makko ben e woowunoobe yi'ude himo toroo ben nangi e wi'ugol: «E hara hinaa oo joodīnoo no toroo?»

⁹ Wobbe e maβbe wi'i: «Ko kanko.»

Beya kadi wi'i: «Wonaa, be nandu tun.»

Onsay kanko tigi o wi'i: «Ko min tigi.»

¹⁰ Be wi'i mo: «Ko honno wuntirdaa?»

¹¹ O jaabii be, o wi'i: «Ko goddo no wi'ee Iisaa wadī loopun, wuji ka gite an, wi'immi: <Yahu sulmoyodaa Siluwaama.> Min kadi mi yahi, mi sulmoyii. Awa e hino mi wuntii.»

¹² Be wi'i mo: «Ko honto on neddo woni?»

O jaabii be: «Mi andaa.»

¹³ Onsay be nabi on wumunoodo ka *Fariisiyaabe ben.

¹⁴ (Tawi ko e *palaande fowteteende e mun, d'un ko asewe, woni ko Iisaa wadī loope den ka gite makko, o wuntini mo.)

¹⁵ Ko d'un wadī si Fariisiyaabe ben kadi landii mo, be wi'i ko honno o hettiri gite makko den. O jaabii be: «Ko loope o wadī ka gite an, mi sulmii tun, mi yi'i!»

¹⁶ Ko e hoore d'un Fariisiyaabe goo wi'i: «Oo neddo hinaa iwrufo ka Alla, ko fii o alaa teddinde palaande fowteteende nden.»

Tawi wobbe no wi'a: «Ko honno neddo wadoowo junuubu waawirta wadude sifa dīi maandeeji hawniidi?» Onsay yeddondiral wadī hakkunde maβbe.

¹⁷ Be wi'i fahin wumunoodo on: «An ko hondun wi'udaa fii on wuntindo ma?»

O jaabii: «Ko o annabaajo.»

18 Tawi hooreeɓe Yahuudiyankeeɓe ben hoolanooki wonde ko wumunoodo wunti, ado ɓe noddude mawɓe makko ɓen, ɓe landoo,

19 ɓe wi'a: «Oo mo wi'oton hebida e mbundān, ko ɓiɗɗo mon? Ko honno oo woni yiirude jooni?»

20 Mawɓe makko ɓen jaabii, wi'i: «Menen, meɗen andi oo ko ɓiɗɗo amen, awa kadi o hebida e mbundān.

21 Kono men andaa ko honno o yiiri jooni. Men andaa kadi ko hombo wuntini mo. Landee mo kanko, o hebii duubi fii yewtangol hoore makko.»

22 Tawi ko mawɓe makko ɓen wi'iri ɗun ko fii hari hiɓe huli hooreeɓe Yahuudiyankeeɓe ɓen, ko fii hari ɓen nanonɗirii wonde mo qirritike Iisaa ko *Almasiihu, ontigi yaltinte ka juulirde.

23 Ko ɗun waɗi si mawɓe makko ɓen wi'i: «O hebii duubi, landee mo.»

24 Onsay Fariisiyaabe ɓen nodditi fahin on neɗɗo wumunoodo, ɓe wi'i mo: «Woonɗirii Alla! Ko fii menen meɗen andi oo neɗɗo ko junuubankeejo.»

25 Kanko kadi o jaabii ɓe, o wi'i: «Si tawii on ko junuubankeejo, min mi andaa. Miɗo andi tun huunde wootere: hari ko mi bundo, jooni mi wuntii.»

26 Ben wi'i mo fahin: «Ko hondun on waɗan-maa? Ko honno o wuntinir-maa?»

27 Kanko kadi o jaabii ɓe, o wi'i: «Hari mi wowlanii on, kono on heɗaaki. Ko honno faaliraɗon nanirde kadi? E hara onon kadi on faalaa wonude taalibaabe makko?»

28 Onsay be yenni mo, be wi'i: «Ko an woni taalibaajo makko on, menen ko men taalibaabe Muusaa.

29 Ko men andi, Alla yewtiino Muusaa, kono oo doo, men andaa ko mo o honto.»

30 Onsay on neddo jaabii be, wi'i: «E hino ko naldini kon, ko ko tawi kon o wuntinii lan, e hingle on andaa ko mo o honto.

31 Kono hiden andi Alla jaabinantaa junuubankejo, kono si goddo ko dewo Alla, o wafii faale makko on, haray o jaabinanay mo.

32 Awa kadi haa hande en nanaali no wi'ee goddo wuntinii hebidaado e mbundan.

33 Si tawiino oo neddo wonaa mo Alla, o waawataano wafude hay fus.»

34 Onsay ben jaabii mo, wi'i: «An, oo hebidaado a fow maa e junuubu, ko an jannata men?» Onsay be bugii mo ka yaasi.

35 Iisaa humpitii wonde be ferike on wumunoodo ka yaasi. Onsay kanko Iisaa o ari, o tawi mo, o wi'i mo: «Hida gomdini *Bii-Aaden on?»

36 On jaabii mo, wi'i: «Ko hombo woni on, yaa an Koohoojo, fii yo mi gomdin mo?»

37 Iisaa wi'i mo: «A yi'ii ontigi. Oo wondo ma wowlande ko kanko.»

38 Kanko kadi o wi'i: «Koohoojo, mi gomdini.» Onsay o sujani mo.

39 Iisaa wi'i fahin: «Ko fii paawoore addimmi ka aduna doo, fii yo be yi'ataa ben yi'u, e yo yi'oobe ben wumu.»

40 Bay wobbe e Fariisiyaabe wondunoobe e makko ben nanii din kongudi, be wi'i mo: «Kere menen kadi, ko men bumbe?»

⁴¹ Iisaa jaabii be, wi'i: «Si tawno hara ko on bumbe, on hebataano junuubi, kono bay jooni hidon wi'ude hidon yi'a, ko non luttidirton e junuubi mon.»

10

Fii Ngaynaako Moyyo on

¹ «Ka haqiiqa haqiiqa mi andinii on, on mo yawi nokku goo, naati ka kula baali, hara hinaa ka dambugal o rewri, haray on nefdo ko ngujjo, jattoowo.

² Kono on naatirfo ka dambugal kula, ko on woni ngaynaako baali din.

³ Aynoowo dambugal kula on udditanay mo, baali din nana hawa makko, o noddira baali di o jeyi din inde majji, o yaltina di.

⁴ Nde o yaltini di makko din fow woo, o wontay yeeso majji, di jokka mo, ko fii hidi andi hawa makko kan.

⁵ Di jokkataa janano few, kono di dogay mo, di wodfitoo, ko fii di andaa hawa jananbe ben.»

⁶ Bay Iisaa wafanii be ngal misal, laatii be faamaali ko o wi'i be.

⁷ Iisaa wi'i be kadi: «Ka haqiiqa haqiiqa mi andinii on, ko min woni dambugal baali din.

⁸ Adinoobe lan arude ben fow ko wuybe e jattoobe, kono baali din hefanooki be.

⁹ Ko min woni dambugal ngal. Mo naatirii lan o dandete, o naatay, o yalta, o heba faggorde.

¹⁰ Ngujjo on kan ko aranta ko fii wujjugol, wara, hayrina. Min non ko mi arani ko fii yo baali din hebu ngurndan, hara ko ngurndan heewufan.

11 «Ko min woni Ngaynaako Moyyo on, ko fii ngaynaako moyyo on okkitiray ngurndan mun dan fii baali mun din.

12 Kono wonaa faggiroowo fii njoddi on woni ngaynaako on, wonaa on jeyi baali din. No onfon yi'iri saafaandu no ara, o accay don baali din, o dogaa, saafaandu ndun ukkoo e majji, saakita di.

13 Ko on neddo wadirta dun ko fii ko njoddi wonani mo e den golle, o haajetaake e din baali.

14 «Ko min woni Ngaynaako Moyyo on. Mido andi baali an din, awa kadi baali an din no andimmi,

15 wano Baabaajo on andirimmi non e wano mi andiri Baabaajo on non, awa kadi mi okkitiray ngurndan an dan fii baali an din.

16 Mido mari baali goo kadi di tawaaka e oo kula doo. Din kadi bee si mi addu di, di nana hawa an kan, di wona wuro wooto, di wona e ngaynaako gooto.

17 Baabaajo on no yidi lan, ko fii mi okkitiray ngurndan an dan, mi hettitoya dan kadi.

18 Hay gooto sortataa dan e an, kono ko min tigi okkitirta dan. Mido mari bawgal okkitirgol dan e bawgal hettugol dan. Dun ko yamiroore nde mi hebiri Ben an non.»

19 Sabu din kongudi, yeddondiral wadi hakkunde Yahuudiyankeebe ben kadi.

20 Buy e maɓɓe tawi no wi'a: «Jinna no e oo. Oo ko feetudo. Ko fii hondun hedantodon mo?»

21 Tawi beya ben kadi no wi'a: «Dii kongudi hinaa di mo jinna. E hara jinnawii no waawi wuntinde bumbe?»

Fii no Iisaa Ajiraa

22 Tawi juldeere fii anditugol labbintineede *juulirde mawnde nden no wadude Yerusalaam, dfun hawrondiri ko dabbunde.

23 Tawi Iisaa no jinda ka *Tungarru Sulaymaana, dfun ko ka juulirde mawnde.

24 Onsay Yahuudiyankeebe ben hundi mo, be wi'i mo: «Ko haa honde tuma humpintaa men? Si tawii ko an woni *Almasihu on, laaban men!»

25 Iisaa kadi jaabii be, wi'i: «Mi yeetike on, kono on hoolaaki. Kuude de mi woni wadude den e innde Ben an no seeditii fii an.

26 Kono on hoolotaako, bay wonaa on baali an.

27 Kono baali an dfin kan hedoto lan, min mido andi di, di jockay lan kadi.

28 Mi yeday di *ngurndan poomayankejan dan, hara di mulataa han kadi, awa kadi hay gooto ittataa di e juude an.

29 Ben an, on Yedudo lan di, no mawni buri fow, awa hay gooto waawataa ittude di e juude Baabaajo on.

30 Min e Baabaajo on ko men Gooto.»

31 Yahuudiyankeebe ben hocci kadi kaaye fii fidugol mo.

32 Iisaa wi'i be kadi: «Mi hollii on kuude moyye buy iwruude ka Baabaajo on. E hara ko hongal e den kuude wondon mi fidirde kaaye?»

33 Onsay Yahuudiyankeebe ben jaabii mo, wi'i: «Men fidirtaa ma fii kuugal moyyal, kono ko fii ko hoynudaa kon, e tawde kadi an, ko a neddo, hida waditii Alla.»

³⁴ Iisaa jaabii ɓe kadi, wi'i: «E hara windaaki ka Sariya mon: <Allaahu on daali: ko on allaaɓe.>?i

³⁵ Bay non Alla noddirii ɓee ɓe daaluyee makko on tuggaa e mun: <allaaɓe>, e hin-le bindi ɗin montotaako,

³⁶ haray ko honno wi'irton on mo Baabaajo on subii, nuli ka aduna no hoynude, fii tun mi wi'ii ko mi *Bidɗo Alla?

³⁷ Si mi wadaali kuude Ben an ɗen, haray wota on hoolo lan.

³⁸ Kono si mi wadii ɗe, hay si on hoolotaako lan, hoolee ɗe kanje kuude ɗen, fii no andiron faamon wonde Baabaajo on no e an, min kadi mido e makko.»

³⁹ Be ɗaɓɓi kadi no ɓe nangira mo, kono o laawii ɓe.

⁴⁰ Bay Iisaa iwii ɗon, o yilititii gafa Yurdayniwol ka Yaayaa *lootaynoo maande tuubuubuyee ɗon aranun, o daakii ɗon.

⁴¹ Yimɓe buy ari e makko, tawi hiɓe wi'a: «Yaayaa kapun wadaali maande hawniinde woo, kono ko Yaayaa wi'i e hoore oo nedɗo kon fow ko goonga.»

⁴² Buy gomɗini mo ɗon.

11

Fii no Laazaru Nawniri haa o Maayi

¹ Gorko wi'eteedɗo Laazaru nawnuno ka saare *Betanii, ka Mariyatu e miɗan mun Mariyama hodunoo ɗon.

² Ko Mariyama on juurunoo angiri ka koyde Koohoojo on, o fittiri de sukundu makko ndun. Tawi ko Laazaru oo nawnunoodo woni bandiraawo makko on.

³ Onsay ben bandiraaɓe Laazaru diɗo immini godɗo haa e Iisaa ko andinoya mo, wi'a: «Koohoojo, gidɗo maa on no nawni.»

⁴ Bay Iisaa humpitike ɗun, o wi'i: «Wonaa ndee nawnare ɗoo warata mo, kono nde hol lay mangural Alla ngal, fii no *Bidɗo Alla on mawniniree sabu mayre.»

⁵ Ko fii hari Iisaa no yidi Mariyatu e Mariyama miɗniraawo mun on, kapun e Laazaru bandiraawo maɓɓe on.

⁶ Bay wonii o andii on no nawni, o wonti e nden nokkuure ka o wonnoo ɗon balɗe ɗiɗi.

⁷ Onsay o wi'i taalibaabe ben: «Yiltitoden ka diiwal Yahuuda.»

⁸ Taalibaabe ben wi'i mo: «Karamoko'en, ko neebaali koo, Yahuudiyankeebe ben no etaade no fidira on kaaye. E on yiltitoto ɗon?»

⁹ Iisaa kadi jaabii ɓe, wi'i: «E nder jallal ngal hinaa saa'iiji sappoo e ɗiɗi? Awa si godɗo yaarii jalorma, o feggotaako, bay haray himo yi'irde ndaygu oo aduna.

¹⁰ Kono si godɗo yaarii jemma, o feggoto, ko fii haray ndayganaa mo.»

¹¹ Bawto ɗin konguɗi o wi'i ɓe: «Laazaru, gidɗo men on, ɗaanike, kono mido yahude fii findingol mo.»

¹² Taalibaabe ben wi'i mo: «Koohoojo, si tawii o ɗaani, o ndikkay.»

13 Tawi Iisaa ko yewti ko fii mayde Laazaru nden, kono kambe be sikki ko fii dfoyngol tun o wowli.

14 Onsay Iisaa laabani be, o wi'i be: «Laazaru maayii.

15 Kono mido weltii fii mon tawde hari mi alaa ton fii no gomdiniron. Jooni yahren ka o woni ton.»

16 Onsay Tooma, jammaado Siwtaado on, wi'i taalibaabe heddiibe ben: «Mahen enen kadi, maayiden e makko!»

Fii no Iisaa Woniri Ummutal ngal e Ngurndan dan

17 Bay wonii Iisaa hewtii, o tawi Laazaru hebii balde nay ka yenaande.

18 Tawi hakkunde Betanii don e Yerusalaam yonaa kilomeeterji tati leydi.

19 Tawi Yahuudiyankeebe buy no ari ka Mariyatu e Mariyama fii yarlingol be mayde bandiraawo mabbe on.

20 Bay wonii Mariyatu humpitike wonde Iisaa no arude, o yahi fottugol e makko, Mariyama kapun lutti joodaade ka suudu.

21 Mariyatu wi'i Iisaa: «Koohoojo, si tawno hidon doo, bandiraawo an on maayataano.

22 Kono haa jooni mido andi kala ko toridon Alla, Alla wadanay on.»

23 Onsay Iisaa wi'i mo: «Bandiraawo maa on immitoto.»

24 Mariyatu jaabii mo, wi'i: «Mido andi o immitoyto ka ummutal, don ko ka jalaande sakkitorde.»

²⁵ Iisaa kadi wi'i mo: «Ko min woni Ummutal ngal e Ngurndan dan. Kala gomdindo lan wuuray, hay si o maayii non.

²⁶ Kala wurdo gomdindo lan maayataa han kadi. Hida hoolii dun?»

²⁷ Mariyatu wi'i mo: «Eyyo, yaa an Koohoojo, mido gomdini ko an woni Almasiihu on, Bidfo Alla, haanudo arude ka aduna on.»

²⁸ Bay kanko Mariyatu o wi'ii dun, o yilitii, o noddoyi Mariyama mijjiraawo makko on, o wi'i mo e gundoo: «Karamoko'en no doo, hibe noddude ma.»

²⁹ Nde Mariyama nanirnoo dun, o hawtii nde wootere, o yahi e makko.

³⁰ Tawi hari Iisaa naataali taho ka nder hodo, himo e nden nokkuure ka Mariyatu fottunoo e makko don.

³¹ Yahuudiyankeebe wondunoobe e Mariyama ka suudu ben fii yarlingol mo yi'i himo hawtoo tun yalta, ben kadi jokki mo, ko fii hari hibe sikka himo yahude wulloygol ka yenaande.

³² Bay wonii Mariyama hewtii ka Iisaa woni don, o yi'ii mo, o yani e ley koyde makko, o wi'i: «Koohoojo, si tawno hidon doo, bandiraawo an on maayataano!»

³³ Bay Iisaa yi'ii himo wulla, awa kadi Yahuudiyankeebe be o ardi ben kapun kadi no wullude, dun yurmi mo ka wonkii haa bernde makko jibii.

³⁴ Onsaya kanko Iisaa o wi'i: «Ko honto surrudon mo?»

Be jaabii mo: «Koohoojo, seenee tinon!»

³⁵ Iisaa mbojji.

³⁶ Onsay Yahuudiyankeebe ben wi'i: «Ndaaree no be yidirnoo mo!»

³⁷ Woɓɓe e hakkunde maɓɓe wi'i: «Kanko, oo wuntinnoodo bumbɛ, e hara o waawataano wadude kadi hara oo nedɗo maayaali?»

Fii no Iisaa Immintiniri Laazaru

³⁸ Dun yurmi Iisaa kadi, o ari ka yenaande, tawi ko fammeere ombiraande hayre.

³⁹ Iisaa wi'i: «Pottinee hayre nden.»

Mariyatu bandiraawo mayɗo on wi'i mo: «Koohoojo, o luubii jooni, ko fii ko balɗe nay on nii.»

⁴⁰ Kono Iisaa wi'i mo: «E hinaa mi wi'iino ma, si tawii hiɗa gomɗini, a yi'ay mangural Alla ngal?»

⁴¹ Onsay be pottini hayre nden. Iisaa banti gite mun ɗen, fewtini dow, wi'i: «Baaba, mi weltanike ma fii ko jaabinandaa mi kon.

⁴² Min miɗo andi hiɗa jaabinande lan saa'i kala, kono ko sabu bee yimbe dariibe doo mi wowliri, fii yo be gomɗin wonde ko an nulimmi.»

⁴³ Bay wonii o wi'ii ɗun, o ewnii ko tiidi, o wi'i: «Laazaru, yaltu!»

⁴⁴ Onsay mayɗo on yalti, tawi koyɗe ɗen e juude ɗen no habbiraa lincoy, himo buumiraa kasannge on.

Onsay Iisaa wi'i be: «Firtee mo, accon o yaha.»

⁴⁵ Onsay bay buy e Yahuudiyankeebe arnoobe ka Mariyama ben yi'ii ko Iisaa wadi kon, be gomɗini mo.

⁴⁶ Kono woɓɓe e maɓɓe yahi tawoyi *Fariisiyaabe ben, andini ben ko Iisaa wadi kon.

47 Onsay hooreebe *yottinoobe sadaka ben e Fariisiyaabe ben mottindiri dental fewjooobe ben, be wi'i: «Ko hondun wadeten? Ko fii oo neddo no wadude maandeeji hawniidi buy.

48 Si en accii o jokkirii nii, fow gomdinay mo, awa kadi Roomiyankoobe ben aroyay jatta nokkuure men hormorde nden e jamaa men on.»

49 Onsay goddo e mabbe no wi'ee Qayaafa, tawi ko on wonnoo yottinoowo mawdo sadaka e nden hitaande don, o wi'i be: «Onon on faamaali huunde.

50 Onon on andaa wonde no moyyani yimbe ben ka aaden gooto maaya fii jamaa on, hara jamaa on fow mulaali.»

51 Tawi ngol kongol hinaa e makko kanko tigi iwri, kono ko bay ko kanko wonnoo yottinoowo mawdo sadaka e nder nden hitaande don, o hiitii* wonde Iisaa no haani maayude fii jamaa *Isra'iila on.

52 Dun non hinaa fii oo jamaa tun, kono ko fii no faybe Alla saakitiibe ben mottindiriree, wona *moftal gootal.

53 Gila nden pande be fottani fii warugol mo.

54 Laatii tawi Iisaa jindataa han kadi e kene hakkunde Yahuudiyankeebe ben. O iwi don, o yahi e leydi kawtirndi e don ndin ka wulaa e saare no wi'ee Efrayiima, o wondi don e taalibaabe makko ben.

55 Tawi juldeere Yahuudiyankeebe, don ko *Juldeere Yawtaneede nden, badike. Buy e yimbe leydi ndin yahi Yerusalaam fii yo be labbino ado Juldeere Yawtaneede nden hewtude.

⁵⁶ Tawi mo bee e maɓɓe no dɗabɓa Iisaa ka *juulirde mawnde, wi'a: «Ko sikkudon? E hara o arataa ka juldeere few?»

⁵⁷ Tawi non hooreebe yottinoobe sadaka ben e Fariisiyaabe ben yamiriino wonde, si tawii godɗo no andi ka o woni, yo o wowlu fii no be nangira mo.

12

Fii no Debbo Juuriri Angiri ka Koyɗe Iisaa (Mat. 26.6-13; Mrk. 14.3-9)

¹ Balɗe jeegoo ado *Juldeere Yawtaneede nden, Iisaa ari ka wi'etee don *Betanii ka Laazaru, oo mo o immintinnoo e hakkunde mayɓe ben.

² Be moyyinani mo don nafakka. Tawi ko Mariyatu wonnoo ɓannude, awa kadi Laazaru ko godɗo e wonnoobe jaamidude e makko ben.

³ Mariyama kadi yetti wa feccere liitir angiri laabundi, satta-cogguuri, no wi'ee <naar>, o juuri ka koyɗe Iisaa, o fittiri koyɗe on den sukundu makko ndun, suudu ndun heewi urngol angiri ndin.

⁴ Onsay godɗo e taalibaabe makko ben, don ko Yudaasi Iskariiyu, don ko oo janfoytodɗo mo, wi'i:

⁵ «Ko fii hondun en yeeyaali ndii angiri yeru *dinaruuji teemedɗe tati, okken miskinbe ben?»

⁶ Tawi o wiiraali don wa si tawii himo aananoo miskinbe ben, kono ko ɓay hari ko o ngujjo, awa kadi ko kanko joginoo bonfo on, o yettayno ko wadɗa ton woo.

⁷ Kono Iisaa wi'i: «Terto mo, ko fii pande mi surrete o marirnoo ndii angiri.

8 Misikinbe ben kan, hidfon wondi e mabbe soono woo, kono min, on wondataa e an soono woo.

9 Tawi jamaa Yahuudiyankeebe duudufuɔ humpitike wonde himo fuo. Be ari, tawi hinaa sabu Iisaa tun, kono ko fii yi'ugol Laazaru kadi, on mo o immintini e hakkunde maybe ben.

10 Hooreebe *yottinoobe sadaka ben aadii warugol Laazaru kadi,

11 bay hari ko sabu makko wafi si Yahuudiyankeebe buy no sortaade e hakkunde mabbe, gomdina Iisaa.

Fii Naatugol Iisaa Yerusalaam

(Mat. 21.1-11; Mrk. 11.1-11; Luk. 19.28-40)

12 Bimbi nden jande jamaa duudufuɔ ari fii juldeere nden, be humpitii kadi wonde Iisaa aray Yerusalaam.

13 Onsay be yetti baape tugi, be yalti fii jabbagol mo, be woni e ewnagol, wi'a:

«*Hosannaa!

Yo barki wonan oo wondo arude e innde Joomiraado on,

ɗun ko oo lando *Isra'iilayanke'en!»j

14 Iisaa kadi tawi mbabun, o yawi e hoore makkun, o joodii wano windori non:

15 «Wota a hulu, yo jamaa *Siyuuna!

E hino lando maa on ka arata,

himo joodii e hoore bikkun mbabba!»k

16 Tawi taalibaabe makko ben faamaali fii ɗun fow taho, kono bay wonii Iisaa yentinaama ka mangural, onsay be anditi wonde ɗii piiji no

j 12:13 12.13 Zab. 118.25 k 12:15 12.15 Zak. 9.9

windinoo fii makko, awa ko d̄un tigi laatinanaa mo.

¹⁷ Tawi yimbe wondunoobe e Iisaa ben fewndo ko o noddata Laazaru ka qaburu, o immintina mo e hakkunde maybe ben, no seeditaade fii ko be yi'i kon.

¹⁸ Ko sabu d̄un wad̄i si jamaa on ari, jab̄bii mo, ko fii hari be nanii wonde o wad̄ii nden maande hawniinde.

¹⁹ Tawi *Fariisiyaabe ben no wi'indirde: «On yi'ii en alaa waawude hay huunde, bay fow jokkii mo!»

Fii no Iisaa Hiitori fii Mayde mun nden

²⁰ Tawi *Gereekiyankeebe goo no e hakkunde yimbe yahunoobe rewugol Alla ben pande juldeere nden.

²¹ Be badii oo wi'eteedo Filiipu mo Bayti-Sa'iida, d̄un ko e nder Jaliilu, be landii mo, be wi'i: «Moodibbo, meden faalaa yiidude e Iisaa!»

²² Filiipu kadi yahi, wowlani Andaraawu, onsay Andaraawu e Filiipu yahi, wowlani Iisaa.

²³ Onsay Iisaa jaabii be, wi'i: «Saa'i mo *Bii-Aaden on mawnintee e mun on hewtii.

²⁴ Ka haqiiqa haqiiqa mi andinii on, si abbere yanii e leydi, nde maayaali, nde wonay kayre tun, kono si nde maayii, nde rimay bibbe buy.

²⁵ Kala yidudo ngurndan mun d̄an, d̄an hayri-ray mo, kono kala non apudo ngurndan mun d̄an ka aduna d̄oo, haray ko fii *ngurndan poomayankejan o marani d̄an.

²⁶ Awa kala on kurkantoodo lan yo jokkan, ko fii ko ka mi woni d̄on, ko d̄on kurkaadu an ndun

wonata. Kala non on kurkaniido lan, Baabaajo on teddinay mo.

²⁷ «Jooni bernde an nden jibike. E ko hondun mi wi'ata? Hara mi wi'ay: Baaba an, dandan oo saa'i? Oo'o, bay ko fii dun mi arani haa e oo saa'i.

²⁸ Baaba an, mawnin innde maa nden!»

Onsay hawa iwri ka kammu no wi'a: «Mi mawninii nde, mi mawninay nde kadi!»

²⁹ Jamaa wonnoodo don nani dun on wi'i ko riggannde, wobbe wi'i ko malaa'ikaajo wowlani mo.

³⁰ Iisaa wi'i kadi: «Hinaa fii an kaa hawa nanori, kono ko fii mon.

³¹ Ko jooni non aduna on jaawetee, bay ko jooni non lando aduna on bugetee ka yaasi.

³² Min non tuma mi townaa ka hoore leydi, mi pooditay yimbe ben fow e an.»

³³ Tawi ko o wowliri dun, ko fii hollugol ko honno o maayirta.

³⁴ Onsay jamaa on jaabii mo, wi'i: «Sariya on no wi'i men wonde *Almasiihu on woodete haa poomaa. Haray ko honno non wi'irdaa bee Bii-Aaden on townee? Ko hombo non woni on Bii-Aaden?»

³⁵ Iisaa jaabii be kadi, wi'i: «Ndaygu no e hakkunde mon taho seeda. Yahee fewndo ka mardon ndaygu don, fii wota niwre nden juhu on. Ko fii on yahoowo e niwre andaa ka yahata.

³⁶ Awa fewndo ka mardon ndaygu don, hoolee ngu, fii no woniron faybe ndaygu ngun.» Bay Iisaa wi'ii dun, onsay o yahi, o suudii be.

Fii no Yahuudiyankebe ben Salori Gomfinde

³⁷ Fii kala o wadfi wa dfi maandeeji hawniifi yeeso mabbe, kono be gomdinaano mo.

³⁸ Ko nii kongol ngol annabi Isaaya wowlunoo ngol laatori, d'un ko ka o wi'unoo d'on:

«Joomiraado, ko hombo gomdini waaju amen ngun?

E ko hombo sookewo Joomiraado on feppinanaa?» m

³⁹ Be waawataano hoolaade, bay wano Isaaya wi'irnoo non kadi:

⁴⁰ «Allaahu on wuminii be,

o uddii berde mabbe den,

fii wota be yiiru gite mabbe den,

e hita be faamir berde mabbe den,

haa be tuuba, o sellina be.» n

⁴¹ Ko d'un woni ko *Isaaya yewti, bay wonii o yi'ii darja Iisaa Almasiihu on, o yewti fii makko.

⁴² Kono e nder d'un, hay e hakkunde yeesoobe ben, buy e mabbe gomdini mo, kono sabu Fariisiyaabe ben be suusaali qirritaade, fii wota be pottine ka juulirde,

⁴³ ko fii hari hibe yidi weltingol yimbe ben furi weltingol Alla.

⁴⁴ Onsay Iisaa ewnii, wi'i: «Kala on gomdindo lan, haray wonaa min o gomdini, kono ko Nuludo lan on!

⁴⁵ E kala yi'udo lan, haray o yi'ii Nuludo lan on.

⁴⁶ Ko fii wonugol Ndaygu addimmi e oo aduna, hara kala gomdindo lan wonaali e nder niwre nden.

⁴⁷ Kala nanuɔo konguɔi an ɔin kadi, ronki ɔi huutorde, hinaa min jaawoyta mo. Ko fii mi ariraali fii jaawugol aduna on, kono ko fii dandugol aduna on.

⁴⁸ Kala non bugitiidɔo lan, salii jabude konguɔi an ɔin, no mari jaawoowo. Ko fii ko konguɔi ɔi mi yewti ɔin jaawoyta mo ka jalaande sakkitorde.

⁴⁹ Bay konguɔi an ɔin wonaa e an iwri, kono ko Baabaajo immindɔo lan on tigi yamirimmi ko mi haala e ko mi wi'a.

⁵⁰ Awa-le midɔo andi yamiroore makko nden ko nde ngurndan poomayankejan. E hin-le, ko mi wi'i kon, ko no Baabaajo on wi'irimmi non mi wowliri.»

13

Fii no Iisaa Sembiri Taalibaabe mun ben

¹ Bay *Juldeere Yawtaneede nden ɔadike, tawi kanko Iisaa o andii saa'i makko iwugol e oo aduna, yaha ka Baabaajo on, hewtii. Kanko Iisaa himo yidunoo be makko ben e oo aduna ɔoo haa ka rawnoode.

² E nder ko be nafotoo kon, tawi Ibuliisa wafii e bernde Yudaasi mo Sim'uunu Iskariiyu janfagol mo.

³ Nde tawnoo Iisaa no andi wonde Baabaajo on wattii fow e juude makko, awa kadi ko ka Alla o iwi, ko ka Alla kadi o ruttotoo,

⁴ o immii ka be jaamaynoo ɔon, o ɔortii burmusu makko on, o yetti lefol bagi, o daditii.

⁵ Onsay o wancini ndiyan e miran, o woni e sembugol taalibaabe ben, o fittira koyɔe maɔɔe ɔen bagi mo o daditinoo on.

6 Bay wonii o hewtii Sim'uunu Petruusu, on wi'i mo: «Koohoojo, ko an sembatammi?»

7 Iisaa jaabii mo, wi'i: «Ko mi woni wadude kon a faamataa d'un fewndo d'oo, kono a faamoyay d'un onsay.»

8 Kanko Petruusu o wi'i mo: «Oo'o, a sembataa lan few!»

Iisaa kadi jaabii mo, wi'i: «Si mi sembaali ma, haray a alaa gebal e an few.»

9 Onsay kanko Sim'uunu Petruusu o wi'i: «Koohoojo, awa hinaa koyde an d'en tun, kono hay juude d'en e hoore nden!»

10 Iisaa wi'i mo kadi: «Lootiid'o hatonjinaa e lootagol si wonaa sembagol, ko fii o fow ko o laabud'o. E hin-le ko on laabube, kono non hinaa on fow.»

11 Ko fii hari himo andi janfotodo mo on. Ko d'un wadi si o wi'i: «Hinaa on fow woni laabube.»

12 Bay wonii o gaynii be sembude, o bornii burmusu makko on, o jottii, o wi'i be: «On faamii fii koo ko mi wadani on?»

13 Hidon noddirammi Karamoko e Koohoojo. On wowlii goonga, ko fii ko mi d'un.

14 Si tawii non min Koohoojo on, min Karamoko mon, mi sembii on, haray onon kadi hidon haani sembindirde.

15 Ko fii, mi wadani on misal, fii no onon kadi wadiron wano mi wadirani on non.

16 Ka haqiiqa haqiiqa mi andinii on, kurkaadu buraa jom mun teddude, nulaado kadi buraa nuludo d'un on teddude.

17 Jooni non, bay on andii d'un, si on huutorii, haray on malii.

18 «Hinaa non fii mon on fow mi wi'i d'un, mido andi be mi subii ben. Kono bee ko windii kon laato:

<On mo mi hawtidi bireedi dartike lan.>¹⁸

19 «Ko d'un wadi, gila jooni mi yeetoto on adon den huunde hewtude, fii tuma nde hewtoyi yo on hooloyo ko min woni Wondo on.

20 Ka haqiiqa haqiiqa mi andinii on, kala jabufo mo mi nuloyta on, haray jabii lan, awa kadi kala jabufo lan, haray jabii Nulufo lan on.»

*Fii no Iisaa Fejniniri fii Janfotofo mo on
(Mat. 26.17-29; Mrk. 14.12-26; Luk. 22.7-23)*

21 Bay wonii kanko Iisaa o yewtii d'un, bernde makko nden aani, o holli dundoo, o wi'i: «Ka haqiiqa haqiiqa mi andinii on, godfo e mon janfoto lan.»

22 Onsay taalibaabe ben ndaarindiri, be jibii ko hombo o wi'i.

23 Tawi godfo e taalibaabe ben, mo Iisaa yidunoo, no joodii ka sera taabal takko Iisaa.

24 Onsay Sim'uunu Petruusu sowndii on, wi'i: «Lando ko hombo o woni wowlude fii mun.»

25 On taalibaajo kadi ugginii ka fewndo bernde Iisaa, o wi'i: «Koohoojo, ko hombo woni on?»

26 Onsay Iisaa jaabii mo, wi'i: «Ko mo mi jullani kuntun bireedi ka mi paamata don, mi jonni woo.» Onsay o julli bireedi on, o jonni Yudaasi mo Sim'uunu Iskariiyu.

27 No Yudaasi hendornoo kun kuntun bireedi, Ibuliisa naati e bernde makko.

Iisaa wi'i mo: «Wadu ko wadataa kon hepa.»

¹⁸ 13:18 13.18 Zab. 41.10

²⁸ Kono hay gooto e be o jaamidaynoo ben faamaali ko fii hondun o wi'irani mo d'un.

²⁹ Nde tawnoo ko Yudaasi jogii bonfo on, wobbe ben sikki ko Iisaa wi'i mo wonde ko yo o soodu ko be handi e mun fii juldeere nden, maa okkorgol miskinbe ben god'dun.

³⁰ Onsay Yudaasi yetti kuntun bireedi kun, yalti hepa, hari nibbii.

Fii Yamiroore Heyre nden

³¹ Bay wonii Yudaasi yaltii, Iisaa wi'i: «Jooni non *Bii-Aaden on mawninaama, awa kadi Alla mawniniraama mo.

³² Si tawii non Alla mawniniraama mo, Alla kadi mawninay mo immorde e mun, o mawnina mo kisan.»

³³ O wi'i kadi: «Ko onon yo faybe an, mido wondi e mon kadi seeda. On dabboyay lan, kono jooni mido yeetaade on onon kadi wano mi wiirunoo non hooreebe Yahuudiyankeebe ben: <Ka mi yahata ton on waawataa hewtude.>

³⁴ «Mido yamirde on yamiroore heyre: Yid'indiree. Wano mi yid'iri on non, onon kadi yid'indiree.

³⁵ Si on yid'indirii, fow anday ko on taalibaabe an.»

³⁶ Onsay Sim'uunu Petruusu wi'i mo: «Koohoojo, ko honto yahataa?»

Iisaa jaabii, wi'i: «Ka mi woni yahude ton a waawataa lan jokkude fewndo d'oo, kono a jokkitoyay lan si neebii.»

³⁷ Petruusu wi'i mo fahin: «Koohoojo, ko hondun hadata mi waawe jokkude fewndo d'oo? Mi okkitiray ngurndan an d'an fii maa!»

³⁸ Onsay Iisaa jaabii mo, wi'i: «A okkitiray ngurndan maa dan fii an? Ka haqiiqa haqiiqa mi andinii ma, ndonto yoggataa few hara a yeddaali fii an haa timma laabi tati.»

14

Fii Laawol ngol e Goonga on e Ngurndan dan

¹ «Wota berde mon den aanu. Gomdinee Alla, gomdinin lan, min kadi.

² Wonundeeji buy no woodi ka galle Ben an. Si hinaano dfun, harayno mi yeetike on, ko fii mido yahude parangol on wonunde.

³ Jooni si mi yahii, mi paranoyii on wonunde nden, mi aranoyay on, fii yo on wonoy onon kadi ka mi woni ton.

⁴ Ka mi woni yahude dfon, hidon andi ngol laawol.»

⁵ Kono Tooma wi'i mo: «Koohoojo, men andaa ka seenotodfon ton. Ko honno non men andirta laawol ngol?»

⁶ Iisaa jaabii mo, wi'i: «Ko min woni Laawol ngol e Goonga on e Ngurndan dan. Hay gooto waawataa yahude ka Baabaajo on si wonaa e an o rewri.

⁷ Si hidon andi lan, on andoyay kadi Ben an. Kono gila jooni hidon andi mo, awa kadi on yi'ii mo.»

⁸ Onsay Filiipu wi'i mo: «Koohoojo, hollu men Baabaajo on, dfun haray yonii men.»

⁹ Iisaa wi'i mo: «Filiipu, koo ko mi neebi wondude e mon fow, e a andaali lan? Kala yi'udfo lan, haray yi'ii Baabaajo on. An non, ko honno wi'irtaa: <Hollu men Baabaajo on?»

¹⁰ A hoolaaki wonde mido humondiri e Baabaajo on, kanko Baabaajo on kadi himo humondiri e an? Dii konguɗi ɗi mi woni on wowlande, wonaa e an ɗi iwri. Ko Baabaajo Wondo e an on woni waɗfude kuude mun den.

¹¹ Gomɗinee lan wonde mido humondiri e Baabaajo on, kanko Baabaajo on kadi himo humondiri e an. Si hinaa ɗun, gomɗiniron bete sabu ɗee kuude ɗe mi woni waɗfude.

¹² Ka haqiiqa haqiiqa mi andinii on, kala on gomɗindo lan, kapun kadi waɗay kuude ɗe mi waɗata den, o waɗa ko buri mawnude, ko fii mido yaarude ka Baabaajo on.

¹³ Awa kala ko toridon e innde an, mi waɗay, fii no Baabaajo on mawniniree immorde e Bidɗo on.

¹⁴ Si on torike godɗun e innde an, mi waɗay ɗun.»

Fodaari fii Arugol Ruuhu Seniido on

¹⁵ «Si hidon yiɗi lan, on doftoto yamirooje an ɗen.

¹⁶ Min kadi mi toroto Baabaajo on, o yedfa on Ballo goo, hara ko Wondoowo e mon haa poomaa:

¹⁷ on non ko Ruuhu Wondudo e Goonga mo aduna on waawataa jabude, bay be yi'ataa mo, be andataa mo. Kono onon hidon andi mo, bay himo humondiri e mon, awa kadi o hoday e mon.

¹⁸ Mi accataa wonon aliyatiimaabe, mi aray e mon.

¹⁹ E nder seeda nii aduna on yiitataa lan han kadi, kono onon on yi'ay lan. Bay mido wuuri, awa onon kadi on wuuray.

20 Nden jande on andoyay wonde mido humondiri e Baaba an, onon kadi hidon humondiri e an, min kadi mido humondiri e mon.

21 Yidufo lan on ko jabufo yamirooje an den, doftii. Kala yidufo lan, Ben an yiday mo, min kadi mi yiday mo, mi hollitoo mo.»

22 Onsay oo wi'eteedo Yahuuda, (hara hinaa Yudaasi Iskariiyu), wi'i mo: «Kooohoojo, ko honno hollitortaa e amen menen tun, hara hinaa e aduna on?»

23 Iisaa jaabii mo, wi'i : «Kala yidufo lan doftoto kongol an ngol, Ben an yida mo, men ara e makko, men daakoo ka makko.

24 Kala non on mo yidaa lan doftotaako konguɗi an ɗin. Ngol kongol ngol wondon e nanude hinaa e an iwri, kono ko e Baabaajo Nulufo lan on.

25 «Mi yewtii on ɗun wa fewndo ko mi wondi e mon.

26 Kono on Ballo, ɗun ko *Ruuhu Seniifo mo Baabaajo on addoyta e innde an on, ko on jannoyta on kala huunde, andintina on kala ko mi wi'unoo on.

27 Mido accande on buttu, ko buttu an ngun mi woni on okkude. Mi alaa on non okkirde wano aduna on okkirta non. Wota berɗe mon ɗen jibo, wota ɗe hulu kadi.

28 «On nanii ko mi wi'i on kon wonde mido yahude, kono mi artoyay e mon. Si hidon yidunoomi, on weltorayno ko mi woni jaarude ka Baabaajo on kon, bay Baabaajo on no furi lan mawnude.

²⁹ Ko mi woni on wowlirande dƙi piiji jooni, ado dƙi hewtude, ko fii nde dƙi hewtoyi ko yo on gomdin.

³⁰ Mi yewtidoytaa e mon buy han kadi, ko fii lando aduna on no arude, kono o maraa bawgal woo e hoore an.

³¹ Kono aduna on no haani andude wonde mido yidi Baabaajo on, ko dun wadi si mido wadirde wano Baabaajo on yamirimmi non. Immee, iwen doo!»

15

Fii Dayyere e Caldi mun

¹ O wi'i be kadi: «Ko min woni dayyere tigi-tigiire nden, ko Baaba an woni Tutudo on.

² O tayay kala salndu wonndu e an ndu rimataa, o feppita rimooji din fow haa dƙi laaba fii yo dƙi burtu rimude.

³ Dun-le wuren on wonii laabube sabu kongol ngol mi feppinani on ngol.

⁴ Awa duumee e humagol e an, wano min kadi mi duumori e humagol e mon non. Ko fii salndu tun waawataa rimude, hara ndu siɗaaki e dayyere nden. Onon kadi wano non, si on humaaki e an, haray on waawataa rimude.

⁵ «Ko min woni dayyere nden, ko onon woni caldi din. Kala on humondirɗo e an, wano min kadi mi humondiri e makko non, o rimay buy. Ko fii on waawataa wafude hay huunde e baawo an.

⁶ Kala mo humaaki e an, ko bugorteeɗo wa salndu tayaandu yoori, sifa din caldi ko moobeteedi, bugee ka yiite, sunnee.

⁷ Si on humike e an, konguđi an đin kadi wonii e mon, haray toree kala ko faaladon, đun newnante on.

⁸ E hino no Baaba an mawnirtee: ko yo on rimu ko dŭuđi, wonon taalibaabe an.

⁹ «Wano Baabaajo on yidirimmi non, ko non min kadi mi yidiri on. Tabitee e giggol an ngol.

¹⁰ Si on doftike yamirooje an đen, wano mi doftori yamirooje Ben an đen non, haray on tabitay e giggol an ngol, wano mi tabitiri e giggol makko ngol non.

¹¹ Ko mi yewtirani on nii ko fii yo weltaare an nden wonu e mon, e fii yo weltaare mon nden onon kadi wonu timmunde.

¹² E hino yamiroore nde mi yamiri on nden: Yidindiree wano mi yidiri on non.

¹³ Hay gooto alaa giggol burngol mawnude wa okkitirgol ngurndan mun đan fii yibbe mu'un ben.

¹⁴ Si on wađii ko mi yamiri on kon, haray ko on yibbe an.

¹⁵ Mi innataa on hande kadi kurkaadi, ko fii kurkaadu andaa ko jom mun wađata. Mi wi'ii on yibbe, ko fii ko mi andiri Ben an kon fow mi andinii on.

¹⁶ Awa kadi hinaa onon subii lan, kono ko min subii on, tođđii on kadi, fii yo on yahu rimoyon, kon ko rimuđon lutta, e yo Baabaajo on yedŭ on kala ko toridon mo e innde an.

¹⁷ Ko mi yamiri on, ko yo on yidindir.»

Fii no Taalibaabe ben Ajirtee ka Aduna

¹⁸ «Si aduna on non apii on, andee o apiino lan ko adii on.

¹⁹ Si tawiino ko on be oo aduna, aduna on yidayno on, bay ko on be makko, kono nde tawnoo hinaa on be oo aduna, awa kadi mi subike on e hakkunde oo aduna, ko dɔn wadi si aduna on no joganii on ngayngu.

²⁰ Anditee ngol kongol ngol mi wi'unoo on wonde kurkaadu buraa jom mun teddude. Si be cukkike lan, be cukkoyto on onon kadi. Si be doftike kongol an ngol, be doftoyto konguɗi mon dɔn kadi.

²¹ Kono be wafay on dɔn fow sabu innde an nden, bay be andaa Nuludo lan on.

²² Si tawno mi araali, maa mi wowlanaano be, harayno be felnaaki. Kono jooni non be alaa lamitorgal fii junuubaaji maɓɓe dɔn.

²³ Ko fii kala aɗudo lan, haray aɗii Ben an.

²⁴ Si tawno mi wadaali e hakkunde maɓɓe dee kuude de hay gooto wadaali, harayno be felnaaki, kono jooni non be yi'ii, be aɗii lan, be aɗii Ben an.

²⁵ Kono bee ngol kongol windiingol ka Sariya maɓɓe laato, dɔn ko ngol wi'ungol: <Be aɗii lan e ɓaawo hujja.>]

²⁶ «Kono tuma Ballo on ari, dɔn ko on mo mi nulata e mon immorde e Baabaajo on, dɔn ko Ruuhu Wondudo e Goonga, on Ruuhu mo tawata ko iwruɗo ka Baabaajo on, o seeditanto lan.

²⁷ Awa onon kadi, on seeditanoyto lan, ko fii hidon wondunoo e an gila ka fudɗoode.»

16

¹ «Ko mi wowlirani on dɔn ko fii wota on

faljinoye.

² Ko fii be yaltinoyay on ka juulirde, hay saa'i kadi aroyay nde tawata kala wardo on sikkay o wadfi ko Alla yidi.

³ Ko be wadiroyta d'un, ko bay be andaali Baabaajo on, be andaali lan kadi.

⁴ Ko mi wowlirani on d'un, ko fii nde saa'i on hewtoyi, yo on anditoy wonde mi wowlaniino on d'un. Ko hadi mi wowlana on d'un gila ka fudfoode, ko fii hari mido wondi e mon.»

Fii Golle Ruuhu Seniido on

⁵ «Jooni non mido yiltitorde ka Nuludo lan on, kono hay gooto e mon landaaki lan ko honto mi yahata.

⁶ Bay mi wowlirii nii annde heewii e berde mon.

⁷ E hin-le mido wowlande on goonga, no moyyani on ka mi yaha. Ko fii si mi yahaali, Ballo on arataa e mon. Kono si mi yahii, mi nulay mo e mon.

⁸ Tuma o aroyi, o weebitanay aduna on fii junuubu e peewal e naawoore:

⁹ ka banje junuubu, ko bay hari be hoolaaki lan,

¹⁰ ka banje peewal, ko bay mido jaarude ka Baabaajo on, awa kadi on yiitataa lan han kadi,

¹¹ ka banje naawoore, ko bay lando oo aduna naawaama.

¹² «Mido mari fahin piiji buy ko mi yewta on, kono on waawataa faamude di fewndo doo.

¹³ Tuma on Ruuhu Wondudo e Goonga ari, o ardoyto on e kala goonga, ko fii kongudi makko

dɪn wonaa e makko iwroyta, kono o yewtoyay kala ko o nani, o yewta on kadi fii piiji aroyaydɪ.

¹⁴ O mawninoyay lan, ko fii o yettoyay e ko wonanimmi kon, o feɲɲinana on.

¹⁵ Ko fii, kala ko Baabaajo on jeyi ko min wonani. Ko dɪn wadɪ si mi wi'i wonde, o yettay e ko an kon, o feɲɲinana on.

Fii no Iisaa Wakkiliniri Taalibaabe mun ben

¹⁶ «Si burii nii seeda, on yiitataa lan han kadi, onsay si nettii seeda, on yiitoyay lan kadi.»

¹⁷ Onsay wobbe e taalibaabe ben wi'indiri: «Ko hondun oo woni en wi'ude: si burii nii seeda, en yiitataa mo hande kadi, e hoore dɪn si nettii seeda en yiitay mo, e himo jaarude kadi ka Baabaajo on.»?

¹⁸ Tawi ko be woni wi'ude: «Ko hondun o wi'i doo: <Si burii nii seeda>? En andaa ko hondun o woni wowlude.»

¹⁹ Bay Iisaa andii wonde hibe faalaa mo landaade, onsay o wi'i be: «Hidɪn landondira fii koo ko mi wi'i: <Si burii nii seeda on yiitataa lan han kadi, awa kadi si nettii seeda on yiitay lan.>

²⁰ Ka haqiiqa haqiiqa mi andinii on, on wulloyay feson, aduna on kapun weltoo, wonoyon e nder annde, kono annde mon nden wattoyte weltaare.

²¹ Nde debbo no jibina, haray himo e annde, ko fii haray saa'i muuseendi hewtanii mo. Kono si o jibinii, haray o anditoytaa hande kadi fii ndin muuseendi makko, sabu weltaare ko o jibini boobo on kon.

²² Onon kadi hidfon mari annde jooni, kono mi yitidoyay e mon kadi, berde mon den weltoyto. Onsay hay gooto ittooytaa weltaare mon nden.

²³ E nden jalaande, on landotaako lan fii hay huunde hande kadi, ko fii, ka haqiiqa haqiiqa mi andinii on, Baabaajo on okkay on kala ko toridfon e innde an.

²⁴ Ko fii haa jooni on toraaki hay huunde e innde an. Toree, on hebay, fii no weltaare mon nden timmira.

²⁵ «Ko mise mi yewtiri on dfun fow. Saa'i no aroya mo tawata mi yewtirtaa on mise hande kadi, kono hara ko no laabiri poy mi yewtirta on fii Baabaajo on.

²⁶ Nden jande on toroyto e innde an, kono mi wi'aali on wonde mi toranoyto on Baabaajo on,

²⁷ ko fii haray Baabaajo on tigi no yidi on. Ko wadi si kanko tigi o yidi on, ko bay hari on yidiino lan, awa kadi on gomdiniino wonde ko ka makko kanko Alla mi iwi.

²⁸ Ko ka Baabaajo on mi iwi, mi ari e oo aduna. Jooni non mido iwude e oo aduna, mi yaha ka Baabaajo on.»

²⁹ Onsay taalibaabe makko ben wi'i mo: «E hino jooni non hidfon wowlude no laabiri, e on alaa wowlirde mise woo.

³⁰ Jooni non meden andi wonde hidfon andi kala huunde, awa kadi jaraa ka godfo landoo on. Ko dfun wadi si meden gomdini wonde ko ka Alla iwru fon.»

³¹ Iisaa kadi jaabii be, wi'i: «On gomdini jooni?»

³² Awa e hino saa'i no arude, d'un-le wuren o hewtii, ka tawata on saakitete, mo kala yaara sengo, accon mi min tun. Kono haray mi weddaaki ko fii Baabaajo on no wondi e an.

³³ «Ko mi wowlirani on nii, ko fii yo on hebu buttu e an. On heboyay satteendeeji e oo aduna, kono wakkilee, ko fii min mi foolii aduna on!»

17

Fii no Iisaa Tororani Taalibaabe mun ben

¹ Bay wonii o wowlirii nii, onsay Iisaa banti gite den, o fewti ka dow, o wi'i:

«Baaba an, saa'i on hewtii. Mawnin Bid'fo maa on, fii no Bid'fo maa on mawninira fii maa,

² wano yedirdaa mo bawgal e hoore kala ned'fo non, fii no o yedira kala mo okkudaa mo *ngurndan poomayankejan.

³ Ngurndan poomayankejan dan ko yo be ande an Alla Bajjo Goongaajo on, e Iisaa Almasiihu, mo nuludaa on.

⁴ Mi mawninii ma ka hoore leydi, mi timminii kuude de yamirdaa mi wadugol den.

⁵ Jooni non an kadi, yo Baaba an, mawninan takko maa tigi, hara ko mangu ngu mi joginoo takko maa ngun ado aduna on woodeede.

⁶ «Mi feppinii innde maa nden e hakkunde yimbe be okkudaa mi ka aduna doo ben. Ko an be wonannoo, a okkii lan be, awa be doftike daaluyee maa on.

⁷ Jooni be andii wonde ko yedudaa mi kon fow ko e maa iwri.

⁸ Ko fii, mi hewtinii be daaluyeeji di jonnudaa mi din, be jabii di, awa be andii ka haqiiqa

wonde ko ka maa mi iwi, awa kadi be gomɗinii wonde ko an nulimmi.

⁹ Ko ben mi woni toranaade. Hinaa aduna on mi woni toranaade, kono ko be yedufaa mi ben, bay ko be maa.

¹⁰ Wano tawiri non kala ko mi jeyi ko an jeyi, awa kadi kala ko jeyufaa ko min jeyi, e hoore ɗun ko e maɓɓe mangu an ngun feejiri.

¹¹ Hande kadi mi alaa e oo aduna. Kambe hibe ka aduna, min mido yahude ka maa. Yaa Baabaajo *Seniido, hiwir be innde maa nde okkudaa mi nden, fii no be wonira gooto wano wonirden gooto non.

¹² Fewndo mi wondi e maɓɓe, mi marirno be innde maa nde okkudaa mi nden, mi hiwi be. Hay gooto e maɓɓe majjaali, si hinaa muuyanaado hayrugol on, fii no ko *hiitanoo ka defte kon laatora.

¹³ «Jooni non mido yahude ka maa. Ko mi yewtiri ɗun ka aduna ɗoo, ko fii no weltaare an nden timmira e maɓɓe.

¹⁴ Mi hewtinii be kongol maa ngol. Aduna on apii be, bay be jeyaaka e oo aduna, wano tawiri non min kadi mi jeyaaka e oo aduna.

¹⁵ Mi toraaki ma yo a suutu be e oo aduna, kono ko yo a dandu be Bondo on.

¹⁶ Be jeyaaka e oo aduna, wano tawiri non min kadi mi jeyaaka e oo aduna.

¹⁷ Ko daaluyee maa on woni goonga on, wadu be be maa rewruude e goonga on.

¹⁸ Wano nulirdaa mi non ka aduna, min kadi mi nulirii be non e oo aduna.

¹⁹ Min kadi non mi waditike mo maa fii maɓɓe, fii yo kambe kadi be wadito be maa rewruude e

goonga on.

²⁰ «Hinaa non kambe tun mi woni toranaade, kono hay gomd̄inoyooɓe lan ben sabu kongudi mabbe d̄in,

²¹ fii no be fow, be wonira gooto wano an Baabaajo on wonird̄aa e an non, min kadi mi woniri e maa non. Kambe kadi, yo be wonir non e men fii no aduna on gomd̄inira wonde ko an nulimmi.

²² Min non mi okkii be mangu ngu yefud̄aa mi ngun, fii no be wonira gooto, wano wonird̄en gooto non.

²³ Mi wona e mabbe, an kadi, wonaa e an, fii no be wonira gooto few, e no aduna on andira wonde a nulii lan, awa kadi a yid̄ii be wano yidird̄aa mi non.

²⁴ «Baaba an, mido yidi yo be okkud̄aa mi ben wonu ka mi woni d̄on, fii no be yi'ira mangu an ngu yefud̄aa mi ngun, bay a yidiino lan ado aduna on woodeede.

²⁵ «Baaba an Feewudo, aduna on andaali ma, kono min, mi andii ma, awa bee d̄oo kadi andii ko an nulimmi.

²⁶ Mi andinii be innde maa nden, awa kadi mi andinay be, fii no giggol ngol yid̄ud̄aa mi ngol wonira e mabbe, min kadi mi wona e mabbe.»

18

Fii no Iisaa Nangiraa

(Mat. 26.47-56; Mrk. 14.43-50; Luk. 22.47-53)

¹ Bay Iisaa gaynii toraade, o yaltidi e taalibaabe makko ben, be yahi e gaɗa joolol no wi'ee Kidruuna ka tutateeri woni, o naatidi d̄on e taalibaabe makko ben.

² Tawi Yudaasi, dɔn ko janfotoodo mo on, no andunoo nden nokkuure, ko fi hari Iisaa e taalibaabe mun ben no moobondiraynoo dɔn soono woo.

³ Yudaasi ardi e dental suufaabe e yeesoobe goo, be tawata ko hooreebe *yottinoobe sadaka e *Fariisiyaabe ben immini, be yahi ka o woni dɔn, tawi hibe jogii lampuuji e jowli e jogaaji.

⁴ Nde tawnoo Iisaa no andi ko arata mo e hebude kon fow, o badii be, o wi'i: «Ko hombo dɔbbitoton?»

⁵ Ben jaabii mo, be wi'i: «Ko Iisaa, oo jeyaado Naasirata.»

O wi'i be kadi: «E hino lan.» Tawi Yudaasi, janfiido mo on, no wondi e mabbe.

⁶ Fewndo ko Iisaa wi'i be «e hino lan», be yiltitori bawre-bawre, be yani ka leydi.

⁷ O landitii be, o wi'i: «Ko hombo wondɔn dɔbbitude?»

Be wi'i fahin: «Ko Iisaa, oo jeyaado Naasirata.»

⁸ Iisaa jaabii be fahin, wi'i: «Mi innii on: e hino lan. Si tawii ko min wondɔn dɔbbitude, accitee bee doo, be yaha.»

⁹ Ko nii kongol ngol o wi'unoo ngol laatori wonde: «Hay gooto e be jonnudaa mi ben hayriraali lan.»P

¹⁰ Tawi Sim'uunu Petruusu no jogii kaafa. Onsay o sorti ka, o soppi kurkaadu yottinoowo mawdo sadaka on, o itti mo nowru naamuru ndun. Tawi ndun kurkaadu no wi'ee Malkuusa.

¹¹ Tun Iisaa wi'i mo kanko Petruusu: «Wattu kaafa maa kan ka holgo! A sikku mi yarirtaa jardukun tampere kun Baaba an yedimmi kun?»

*Fii no Iisaa Addiraa Yeeso Hooreeße Diina ben
(Mat. 26.57-58; Mrk. 14.53-54; Luk. 22.54)*

¹² Onsay ngal dental suufaabe e hooreejo mun e yeesoobe Yahuudiyankeeße ben nangi mo kanko Iisaa, be haßbi.

¹³ Be nabiri mo taho ka Hannaana, on ko esiraawo Qayaafa, yottinoowo mawdo sadaka on e nden hitaande.

¹⁴ Awa kadi ko Qayaafa on waajinoo Yahuudiyankeeße ben wonde no furi ka aaden gooto maaya fii jamaa on.

Fii no Petruusu Yeddiri fii Iisaa

(Mat. 26.69-75; Mrk. 14.66-72; Luk. 22.54-62)

¹⁵ Sim'uunu Petruusu e taalibaajo goo jokkiti Iisaa. Tawi yottinoowo mawdo sadaka on no andi on taalibaajo, o naatidi e Iisaa ka nder tata yottinoowo mawdo sadaka on.

¹⁶ Kono Petruusu kapun wontiri ka binde baafal ka ßaawo. Oya taalibaajo, mo yottinoowo mawdo sadaka on andunoo on, yalti, yewti debbo aynoowo dambugal ngal, o naadi Petruusu.

¹⁷ On kurkaadu aynudo dambugal ngal wi'i Petruusu: «E hara an kadi, hinaa a tawdaado e ßee taalibaabe oo neddo?»

O jaabii: «Wonaa mi tawdaado e maßße.»

¹⁸ Tawi kurkaadi ðin e aynoobe ben, ðun ko darinoobe ðon ben, no hubbi yiite, ko fii hari jaangol ngol no woodi, ße woni e iwlagol. Tawi Petruusu kadi no wondi e maßße, no iwloo.

¹⁹ Onsay yottinoowo mawdo sadaka on landii Iisaa fii taalibaabe mun ben e fii ko o jannaynoo kon.

²⁰ Iisaa jaabii mo, wi'i: «Mi yewtayno aduna on e kene. Ko mi jannaynoo kon fow ko ka juulirde e ka *juulirde mawnde ka Yahuudiyankeebe ben fow fottaynoo don. E hoore don mi wowlaali hay fus e gundoo.

²¹ Ko hondun non landortaa mi? Lando nanirbe lan ben ko hondun mi wowlani don. E hino hibe andi ko mi wi'i kon.»

²² Bay Iisaa wi'ii don, goddo e ben aynoobe wonnoobe don bantii Iisaa, e hoore himo wi'a: «Ko nii jaabortaa yottinoowo mawdo sadaka on?»

²³ Iisaa jaabii, wi'i: «Si mi wowlii ko boni, hollu ko hondun e ko boni. Si tawii non ko ko moyyi mi wowli, haray ko hondun piyirtaa mi?»

²⁴ Onsay Hannaana feyyini mo ka Qayaafa, don ko ka yottinoowo mawdo sadaka on, e hoore himo habbii.

²⁵ Tawi kapun Sim'uunu Petruusu no darii don, no iwloo. Onsay be wi'i mo: «An kadi, hinaa a goddo e taalibaabe makko ben?»

O yeddi, o wi'i: «Hinaa mi taalibaajo makko few!»

²⁶ Onsay goddo e kurkaadi yottinoowo mawdo sadaka on, don ko musiddo oo mo Petruusu ittunoo nowru mun, wi'i: «Taw si hinaa an e makko mi yi'idi ka tutateeri?»

²⁷ Petruusu yeddi don kadi. Tun ndontoori ndin yoggi.

Fii no Pilaatu Landori Iisaa

(Mat. 27.1-2, 11-26; Mrk. 15.1-15; Luk. 23.1-7, 13-25)

²⁸ Bay be iwii ka Qayaafa, be nabi Iisaa ka suudu laamu. Tawi ko ka subaka, laatii

kambe tigi be naataali ka suudu laamu fii wota be tuunintino, fii no be jaamira ka *Juldeere Yawtaneede.

²⁹ Onsay Pilaatu lando on yalti, tawoyi be, o wi'i be: «Ko feloore honde wondon fawude oo neddo?»

³⁰ Ben jaabii, wi'i: «Si tawno o wadaano bone, men addantaano ma mo.»

³¹ Ko e hoore dun Pilaatu wi'i be: «Yettee mo, onon tigi, naawiron mo sariya mon on.»

Kono Yahuudiyankeebe ben wi'i mo: «Men newnanaaka warugol goddo.»

³² (Tawi ko nii kongol ngol Iisaa wi'unoo ngol laatorta fii banginol ko mayde honde o maayata.)

³³ Onsay Pilaatu naatiti ka suudu laamu, o noddi Iisaa, o landii mo, o wi'i: «Hara ko an woni lando Yahuudiyanke'en?»

³⁴ Iisaa jaabii mo, wi'i: «E ko an wowlani dun hoore maa, kaa ko wobbe wowlan-maa dun fii an?»

³⁵ Pilaatu kadi jaabii mo, wi'i: «E hara ko mi Yahuudiyankeejo? Ko jamaa maa on e hooreebe yottinoobe sadaka ben wattu-maa e juude an. Ko hondun wadudaa?»

³⁶ Iisaa jaabii mo fahin, wi'i: «Laamateeri an ndin hinaa jeyaandi e oo aduna. Si tawno laamateeri an ndin ko jeyaandi e oo aduna, kurkaadi an din habanayno lan fii wota mi watte nun e juude Yahuudiyankeebe ben. Kono laamateeri an ndin hinaa jeyaandi ley gaa.»

³⁷ Onsay Pilaatu wi'i mo: «Ko a lando-le?»

Iisaa jaabii mo, wi'i: «Ko ko wowludon kon onon tigi, ko mi lando. Ko sabu dun mi hebiraa e

ko fii d̄un mi arani ka aduna: ko fii seeditanagol goonga on. Kala jeyaado e goonga hedoto kongol an ngol.»

³⁸ Pilaatu wi'i mo fahin: «Ko hondun woni goonga?»

Bay wonii o wi'ii d̄un, o yalti kadi, o tawi Yahuudiyankeebe ben, o wi'i be: «Min mi yi'aali hujja woo fawudo mo donkineede.

³⁹ Kono Juldeere Yawtaneede kala, no woowi ka mi accitana on kasoojo gooto. Hara hidon yidi yo mi accitan on lando Yahuudiyanke'en?»

⁴⁰ Onsay be ewnii, be wi'i: «Kono hinaa non oo doo, ko Barabaasi!» Tawi-le Barabaasi ko murtunoodo.

19

Fii no Iisaa Naawiraa Happanaa Wareede

¹ Onsay Pilaatu yamiri yo be nabu Iisaa, be focca.

² Suufaabe ben kadi sacci katanwol bulle, be wadi ngol ka hoore Iisaa, be borni mo kadi dolokke bodfeejo.¶

³ Be badii mo kadi kanko Iisaa, be wi'i: «Salmi-naango e maa, yaa an lando Yahuudiyankeebe!» Be helloo mo bante kadi.

⁴ Pilaatu yaltiti fahin, wi'i hooreebe Yahuudiyankeebe ben: «Awa mido yaltinande on mo fii no andiron wonde mi yi'aali hujja woo fawudo oo donkineede.»

⁵ Onsay Iisaa yalti, tawi katanwol bulle ngol no ka hoore makko, himo bornii kadi dolokke bodfeejo. Pilaatu wi'i be: «E hino aaden on!»

¶ 19:2 19.2 Ko dolokke bodfeejo lando on bornotonoo.

⁶ Bay hooreeɓe *yottinoobe sadaka ben e sufaaɓe ben yi'ii mo, ɓe ewnii, ɓe wi'i: «Fempee mo! Fempee mo!»

Pilaatu kadi wi'i ɓe: «Yettee mo onon tigi, fempon. Ko fii min mi yi'aali hujja fawudo mo donkineede.»

⁷ Yahuudiyankeeɓe ɓen jaabii fahin, wi'i: «Meden mari Sariya, tippude e on Sariya himo haani wareede, ko fii himo waditii *Bidɗo Alla!»

⁸ Bay Pilaatu nanii ngol kongol, o ɓurti hulude.

⁹ Onsay o naatiti ka nder suudu laamu, o wi'i Iisaa: «Ko honto iwudaa?» Kono laatii Iisaa jaabaaki mo.

¹⁰ Pilaatu wi'i mo kadi fahin: «A wowlantaa lan? E a andaa mido mari feere accitugol ma, maa fempugol ma?»

¹¹ Onsay Iisaa jaabii mo, wi'i: «A hebataa feere woo e hoore an si hinaa taw hara a yed'a immorde ka dow. Ko ɗun wadi, on wattudo lan e juude maa fawtike junuubu ɓurɗo mawnude.»

¹² Gila e on saa'i ɗon, tawi Pilaatu no ɗabbude no accitira mo, kono Yahuudiyankeeɓe ɓen woni e ewnagol wi'a: «Si a accitii mo, haray hinaa a gid'o lando mawɗo Roomu on! Ko fii kala waditiido lando, haray hollitike ko o gapo lando mawɗo Roomu on!»

¹³ Bay Pilaatu nanii ɗin konguɗi, o yaltini Iisaa ka yaasi, kanko Pilaatu o joodii ka jaawirde e nokkuure no wi'ee <Meltaande>, nden no wi'ee kadi e haala Yahuudiyanke <Gabbata>.

¹⁴ Tawi ko jande hebulanagol *Juldeere Yawtaneede nden, wa ka tumbere jalorma, o wi'i Yahuudiyankeeɓe ɓen: «E hino Lando mon on!»

¹⁵ Kono be ewnii, be wi'i: «Yo o ware! Yo o ware! Fempee mo!»

Pilaatu kadi landii be: «Yo mi fempu Lando mon on?»

Onsay hooreebe yottinoobe sadaka ben jaabii mo, wi'i: «Menen men maraa lando goo si wonaa lando mawdo Roomu on!»

¹⁶ Onsay o watti mo e juude maɓbe fii yo o fempe. Kambe kadi be yetti Iisaa, be nabi.

Fii no Iisaa Fempiraa

(Mat. 27.32-44; Mrk. 15.21-32; Luk. 23.26-43)

¹⁷ Iisaa yalti e nden saare, himo rondanii hoore makko *leggal altindiraangal ngal. O sutanii nokkuure wi'eteende Golgotaa e haala Yahuudiyanke, ko woni firo dun ko <Nokkuure Laalagal Hoore>.

¹⁸ Ko don be fempu mo wondude e yimbe diɗo goo, mo bee e maɓbe sengo goo, kanko Iisaa o woni ka hakkunde.

¹⁹ Pilaatu windi, wafi ka dow leggal altindiraangal: «Iisaa oo jeyaado Naasirata, Lando Yahuudiyanke'en.»

²⁰ Buy e Yahuudiyankeebe ben jangi kon ko windii, ko fii nden nokkuure nde Iisaa fempaa e mun no battinoo saare nden, tawi din bindi ko e haala Yahuudiyanke e haala Roomiyanke e haala Gereekiyanke windii.

²¹ Onsay hooreebe diina Yahuudiyankeebe ben wi'i Pilaatu: «Wota a windu ko o lando Yahuudiyankeebe ben, kono windu: O wi'ii wonde ko kanko woni lando Yahuudiyankeebe ben.»

²² Kono Pilaatu jaabii be, wi'i: «Ko mi windi kon mi windii.»

²³ Bay wonii suufaabe ben fempii Iisaa, be yetti concii makko dɪn, be wadi dɪ pecce nay, suufaajo kala hebi feccere. Be yetti kadi fokiya makko on, tawi on hinaa po'aado, ko o alluwal gootal gila dow haa ley.

²⁴ Onsay be wi'indiri: «Wota en seeku mo. Waden urba, dɪn hollay ko hombo o wonanta.» Tawi dɪn ko fii ko bindi dɪn *hiitinoo kon no laatora, dɪn ko:

«Be senditii concii an dɪn,
be wadii fokiya an on urba.»^r
Ko dɪn suufaabe ben wadi.

Fii Mayde Iisaa nden

(Mat. 27.45-56; Mrk. 15.33-41; Luk. 23.44-49)

²⁵ Tawi yumma makko e miɲɲiraawo yumma makko, dɪn ko Mariyama sonna oo wi'eteedo Kulopaasi, e Mariyama Magaduuna no darii ka binde leggal altindiraangal ngal Iisaa fempaa e mun ngal.

²⁶ Bay Iisaa yi'ii yumma mun, awa kadi oo taalibaajo mo o yidi no darii takko yumma makko, onsay o wi'i yumma makko: «Neene, ko on don woni biɲɲo mon on.»

²⁷ O wi'i taalibaajo on kadi: «E hino don yumma maa.» Gila e on saa'i don, taalibaajo on nabi Mariyama neene Iisaa ka mun.

Fii Mayde Iisaa nden

(Mat. 27.45-56; Mrk. 15.33-41; Luk. 23.44-49)

²⁸ Bawto dɪn, nde tawnoo Iisaa no andi wonde fow huubii, o wi'i: «Midɔ dɔndaa!» fii ko bindi dɪn wi'i kon no laatora.

^r 19:24 19.24 Zab. 22.19

29 Tawi loonde tew njaram lammudan no don. Be wadi linsere e salndu leggal no wi'ee *hisoopu, be yolli nde ka ndiyan, be banni ka hunduko makko.

30 Bay wonii o yettii dan njaram, o wi'i: «Fow laatike!» Bawto don o liiyi hoore nden, o timmi.

31 Nde tawnoo nden pande ko hebulanagol fii *jalaande fowteteende nden e tawde kadi nden jalaande ko mawnde. Tawi Yahuudiyankeefe ben faalaaka yo fureeji din acce ka ledde altindiraade. Onsay be torii Pilaatu yo koyde fureeji din hele si di ittee don.

32 Onsay suufaabe ben ari heli koyde arano on e oya kadi mo o fempidanoo e mun.

33 Bay wonii be hewtii Iisaa, be tawi o maayino, laatii be helaali mo koyde den.

34 Kono goddo e suufaabe ben tufiri mo conkenwal ka beccal, tun ndiyan e yiiyan yalti.

35 Yi'udoo mo on seeditike, awa seedee makko on ko goonga. Kanko non himo andi ko goonga o wowli, fii onon kadi no gomdiniron.

36 Dun wadiri fii ko bindi din wi'i kon no laatora wonde: «Yi'al makko woo heletaake.»^S

37 Nokku goo bindi din no wi'i kadi: «Be ndaaray mo be tufi on.»^t

Fii no Iisaa Surriraa

38 Bawto don goddo no wi'ee Yuusufu jeyaado Raamati, tawi on ko taalibaajo Iisaa nun, kono ko e nder gundoo sabu tawde himo hulunoo hooreefe Yahuudiyankeefe ben, o torii Pilaatu

S 19:36 19.36 Egg. 12.46, Ada. 9.12, Zab. 34.21 t 19:37 19.37 Zak. 12.10

yo o newnan mo o yetta furee Iisaa on. Pilaatu newnani mo. Onsay o ari, o yetti furee on.

³⁹ Nikodiyuusu oo yahunoodo ka Iisaa pande goo jemma, o ari kadi, o addori wa kiloo cap-pande tati tiiri jillaandi *mirri.

⁴⁰ Onsay be yetti furee Iisaa on, be tumbi e kasanng'e wondude e urngallooji, bay tawi ko d'un woni naamu Yahuudiyankeebe ben fii surrugol.

⁴¹ Tawi tutateeri no e nden nokkuure nde o fempaa e mun, e nder ndin tutateeri kadi tawi no ton qaburu keso mo hay gooto surraaka e mun taho.

⁴² Nde tawnoo nden pande ko jalaande nde Yahuudiyankeebe ben woni hebulanaade fii aseweere nden, awa kadi ko on qaburu furi badaade, be surroyi Iisaa e on qaburu.

20

Fii Immitagol Iisaa Almasiihu on

(Mat. 28.1-8; Mrk. 16.1-10; Luk. 24.1-12)

¹ E alat, d'un ko jallal aranal e nder yon-tere nden, Mariyama jeyaado Magaduuna dawi bimbi law ka yenaande, tawi hentaaki taho. O tawi hayre nden ittaama ka yenaande.

² Onsay o dogi, o tawoyi Sim'uunu Petruusu e oya taalibaajo mo Iisaa yidunoo, o wi'i be: «Be ittii Koohoojo on ka yenaande, men andaa ko honto be wadi mo!»

³ Onsay Petruusu e oya taalibaajo yalti, yaari ka yenaande.

⁴ Be didoo non be dogi, kono oya taalibaajo dogi furi Petruusu, o adii hewtude ka yenaande.

⁵ O ugginii, o yi'i kasannge on ka waalii, kono o naataali.

⁶ Sim'uunu Petruusu iwtirnoodo baawo makko on kapun kadi hewti, o naati ka nder yenaande, o haynii kasannge on no waalii don

⁷ e lefol wadanoongol ka hoore Iisaa ngol, tawi ngol wondaa e kasannge on, kono tawi hingol taggaa, hingol feere.

⁸ Onsay oya taalibaajo, adinoodo hewtude ka yenaande kapun kadi naati, o yi'i, o hoolii.

⁹ Tawi hari be faamaali taho ko bindi din wi'i kon wonde himo haani immitaade e hakkunde maybe ben.

¹⁰ Onsay kambe taalibaabe ben be yilitii ka mabbe.

*Fii no Iisaa Feenirani Mariyama Magaduuna
(Mrk. 16.9-11)*

¹¹ Tawi Mariyama Magaduuna no darii ka baawo yenaande no wulla. E nder ko o wullata kon, himo ugginii, himo ndaara nder yenaande nden.

¹² O yi'i malaa'ikaabe dido borniibe daneeji no joodii ka furee Iisaa on waalinoo don, goddo on telen ka hoore, oya on telen ka koyde.

¹³ Ben wi'i mo: «Debbo ko hondfun wullataa?»

Kanko debbo on o jaabii be, o wi'i: «Ko fii be ittii doo Koohoojo an on, mi andaa ka o wadira.»

¹⁴ E nder ko o wi'ata dun kon, o yeyyitii, o yi'i Iisaa no darii, kono tawi o andaa wonde ko Iisaa non.

¹⁵ Onsay Iisaa wi'i mo: «Debbo ko hondfun wullataa e ko hombo dabbitataa?»

Nde tawnoo himo sikka ko golloowo ka tuta-teeri, o wi'i mo: «Koohoojo si tawii ko an nabi mo, haray yeeto lan ko honto wafudaa mo, mi yahana mo.»

¹⁶ Iisaa wi'i mo kadi fahin: «Mariyama!»

Debbo on fewti mo, wi'i e haala Yahuudiyanke: «Rabbunii!» (Ko woni dɗun ko «Karamoko'en».)

¹⁷ Kono Iisaa wi'i mo: «Wota a jogito lan, ko fii mi yentaali taho ka Ben an. Kono yahu ka musibbe an ben, wi'aa be wonde mido yentude ka Ben an e ka Ben mon, ka Alla an e ka Alla mon.»

¹⁸ Onsay kanko Mariyama Magaduuna o yahi, o wi'i taalibaabe ben wonde o yi'ii Koohoojo on, awa kadi kanko Iisaa o yewtii mo dɗun.

Fii no Iisaa Feejirani Sahaabaabe ben

(Mat. 28.16-20; Mrk. 16.14-18; Luk. 24.36-49)

¹⁹ E alat kiikiide, dɗun ko palaande aranere e nder yontere nden, tawi taalibaabe ben sokii baafe den ka be woni don sabu kulol ngol be huli Yahuudiyankeebe ben ngol. Onsay Iisaa ari darii hakkunde maɓbe, o wi'i be: «Yo jam wonu e mon!»

²⁰ Bay wonii o wi'ii dɗun, onsay o holli be juude makko den e beccal makko ngal. Taalibaabe ben weltii fii ko be yi'i Koohoojo on kon.

²¹ Iisaa wi'i be kadi fahin: «Yo jam wonu e mon! Min kadi mi nulirii on wano Baabaajo on nulirimmi non!»

²² Bawto din konguɗi, o wutti e hoore maɓbe, o wi'i be: «Jabee *Ruuhu Seniido on.

23 Be yaafanidon junuubaaji mun woo, di yaafante be. Be on yaafanaaki junuubaaji mun woo, haray di yaafaaka.»

Fii Sikkitannde Tooma nden

24 Tawi Tooma jammaado Siwtaado tawdaado e sappoo e didoobe ben wondaa e mabbe fewndo ko Iisaa ari.

25 Onsay taalibaabe heddiibe ben wi'i mo: «Men yi'ii Koohoojo on!»

Kono o wi'i be: «Si mi yi'aali batte peje den ka juude makko, mi fawa hondu an ndun e batte den peje, mi fawa kadi jungo an ngon ka beccal makko, haray mi hoolotaako few.»

26 Bay yontii, tawi taalibaabe Iisaa ben no ka suudu kadi, tawi hibe wondi e Tooma. Onsay Iisaa ari darii hakkunde mabbe, tawi baafe den no sokii, o wi'i be: «Yo jam wonu e mon!»

27 E hoore dun o wi'i Tooma: «Bannu doo hondu maa ndun, ndaaraa juude an den, bannaa kadi jungo maa ngon, meemaa beccal an ngal. Wota a wonu mo hoolotaako, kono gomdin!»

28 Onsay Tooma jaabii mo, wi'i: «Joomi an e Alla an!»

29 Iisaa wi'i mo kadi: «Ko bay a yi'ii lan si hoolidaa. Kono maloore wonanii ben hooliibe be yi'aali!»

30 Iisaa wafii kadi maandeeji hawniidi goo duufufu e tawnde taalibaabe makko ben, di windaaki e ndee deftere.

31 Kono dundoo ko windanaa ko fii no gomdiniron wonde ko Iisaa woni *Almasihu on e *Bidfo Alla on, e fii no hebiron ngurndan e nder gomdingol innde makko nden.

21

Fii no Iisaa Feejirani Taalibaabe mun ben ka Daande Weendu

¹ Bawto dūn Iisaa feejitani kadi taalibaabe mun ben e daande nduu *Weendu Tiberiyaada. E hino no o feejirani be.

² Tawi Sim'uunu Petruusu e Tooma jammaafo Siwtaado e Natanayiila oo mo Kanaa, dūn ko e nder Jaliilu, e biɓbe oo wi'eteedo Zabadii e taalibaabe makko diɗo goo no wondi.

³ Sim'uunu Petruusu wi'i be: «Mido yaade yungugol.»

Kambe kadi be wi'i mo: «Menen kadi men yaaday e maa.» Be yalti, be yahi, be bakoyii ka laakun. Laatii e on jemma don be nangaali hay huunde.

⁴ Bay weetii, tawi Iisaa no darii ka daande weendu, kono tawi taalibaabe ben andaa wonde ko Iisaa.

⁵ Kanko Iisaa o wi'i be: «Faybe on hebaali hay lingii?»

Be jaabii mo: «Hay gootii!»

⁶ Onsay o wi'i be: «Bugoree *jalaaji dīn ka sengo jaamo laakun kun, on hebay!» Be bugii dī, tawi hakkee ko liyyi dīn duudi, be alaa feere poodugol jalaaji dīn.

⁷ Onsay taalibaajo mo Iisaa yidunoo on wi'i Petruusu: «Ko Joomi on nii!» Nde Sim'uunu Petruusu nanirnoo wonde ko Joomi on nii, o bornii dolokke makko on, ko fii hari himo bortii, onsay o iwi ka laana o cikkii ka nder ndiyan.

⁸ Beya taalibaabe ardi e laakun kun e nder poodorgol jalaaji dīn e hoore hidfi heewi tew

liyyi, ko fii hari hiibe wofɗitori pencen on wa sogone teemedɗe ɗiɗi.

⁹ Bay wonii be tippike ka leydi, be yi'i ɗon liyyi no fawii e hoore yiite, wondude e bireedi.

¹⁰ Iisaa wi'i be: «Addee godɗi e liyyi ɗi nangudon jooni ɗin.»

¹¹ Onsay Sim'uunu Petruusu yawi ka laakun, o poodi jalaaji ɗin, o tippini ka leydi. Tawi ɗin jalaaji no heewi liyyi njani yonudɗi teemedere e cappande jowi e tati. Fii kala non hidɗi ɗuudunoo, kono jalaaji ɗin seekaaki.

¹² Iisaa wi'i be: «Aree naamon.» Laatii hay gooto e taalibaabe ben suusaali mo landaade wi'a: «Ko an hombo nii?» Ko fii hari hiibe andi ko Joomi on.

¹³ Onsay Iisaa badii, o yetti bireedi on e liyyi ɗin, o jonni be.

¹⁴ Tawi ko tammun ɗun non Iisaa no feenana taalibaabe mun ben gila o immintinaa e hakkunde maybe ben.

Fii Kaliifu mo Iisaa Halfini Petruusu on

¹⁵ Bay be gaynii naamude, Iisaa wi'i Sim'uunu Petruusu: «Ko an yo Sim'uunu mo Yuunusa, e hara hidɗa yidɗi lan buri bee ɗoo?»

O jaabii mo, o wi'i: «Hiyyii Joomi an, hidɗa andi mido yidɗu-maa.»

Onsay Iisaa wi'i mo: «Awa danko baaloy an koy.»^u

¹⁶ Iisaa wi'i mo kadi: «Enee Sim'uunu mo Yuunusa, hidɗa yidɗimmi?»

^u **21:15** 21.15-17 Ko wonaa wi'eede «baaloy» ɗoo ko jokkuɓe Iisaa ben.

Kanko Sim'uunu o jaabii mo, o wi'i: «Hiyyii Joomi an, hida andi mido yidfu-maa.»

Onsay Iisaa wi'i mo: «Awa aynu baali an dfin.»

¹⁷ O wi'i mo kadi tammun: «Sim'uunu mo Yuunusa, e hara hida yidi lan?»

Dun aanini Petruusu fii ko o wi'i mo kon tammun si himo yidi mo. O jaabii mo, o wi'i: «Joomi an, hida andi kala huunde. Hida andi mido yidfu-maa.»

Iisaa wi'i mo kadi: «Awa danko baali an dfin.

¹⁸ Ko fii ka haqiiqa haqiiqa mi andinii ma, wa fewndo ko wonnodaa suka, a daditantono hoore maa dolokke maa on, yahaa ka faaladaa. Kono si a nawyoyii, a fontay juude maa den, godfo dade, o nabe ka a faalanooka.»

¹⁹ Tawi ko o wi'iri dfin, ko fii hollugol ko mayde honde Petruusu maayata fii mawningol Alla. Bay o gaynii yewtude mo dfin, o wi'i mo: «Jokkan!»

²⁰ Kanko Petruusu o yeyyitii, o yi'i oo taalibaajo mo Iisaa yidi ka jukkata be, dfin ko oo liiyinoodo ka bernde Iisaa fewndo ko be naamaynoo, o wi'i: «Koohoojo ko hombo woni wattoowo on e joge.»

²¹ Bay o yi'ii mo, kanko Petruusu, o wi'i Iisaa: «Oo dfo non Joomi an, ko hondun heboyta mo?»

²² Iisaa jaabii mo, wi'i: «Si mido faalaa o wona haa nde mi artoyi, haaju maa e dfin? An jokkan tun!»

²³ E hoore dfin, kan haala jonndiraa e hakkunde musifbe ben wonde on taalibaajo maayataa. E hara-le Iisaa wi'aali mo wonde on

maayataa, kono ko o wi'i ko: «Si midfo faalaa o wona haa nde mi artoyi, haaju maa e dfun?»

²⁴ Ko on taalibaajo seeditii fii dfin piiji windi dfi. Awa hiden andi nden seeditoore makko ko goonga.

²⁵ Iisaa waduno piiji goo kadi buy. Si men winduno dfun men fensiti, mi sikkaano si dfen defte de men windaynoo heyayno e aduna on.

Version Pular Fuuta-Jallon
The New Testament in the Fouta-Jallon Pular
language of Guinea

copyright © 2010 Pioneer Bible Translators

Language: Pular

Translation by: Traducteurs Pionniers de la Bible

Contributor: Pioneer Bible Translators

This translation, published by Pioneer Bible Translators, was published in 2011.

If you are interested in obtaining a printed copy, please contact wab.admin@pbt.org.

The translation was completed in collaboration with Christian Reformed World Mission.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2018-02-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022

024b8126-79ef-5039-bc54-7d61889f8ae6